

ASIAA JÄSENILLE

mainio

WWW.MTK.FI

3
2021

KYYTIÄ KASVIKSILLE

MTK:n kesäkampanja
onnistui yli odotusten → 8

TUULIVOIMA

MTK neuvoo
jäseniään
sopimuksissa → 20

CAP-UUDISTUS

Edunvalvonta
vaatii jatkuvaa
valppautta → 14

"KIILA-kuntoutuksen ajaksi on mahdollista hakea lomituspua." → 32

Arvo myös maatalousyrittäjän työlle

Olipa harvinaisen vaikea maanviljelijän kesä. Satoi väärään aikaan, lämpö paahtoi kasvustoja, ja kaiken kukkuraksi tuotantovälineiden hinnat ampaisivat pilviin.

Eletään kovia aikoja, jolloin maatalouspolitiikan tulee keskittyä olennaiseen eli maatalouden jatkuvuuden varmistamiseen.

Entisinä aikoina tulopolitiikka oli maatalouspolitiikan peruskallio. Ajatus oli, että menestyvä yrittäjä pystyy elättämään perheensä ja kehittämään tilaansa. Vanhoja tuskin kannattaa haikailla – silloin oli omat ongelmansa. Silti maatalouden tulot ja kannattavuus saavat häpeällisen vähän huomiota maatalouspolitiikan uudistamiseen liittyvässä keskustelussa.

Painopiste on vahvasti ilmastossa ja ympäristössä. Ruuan turvallisuus, eläinten hyvinvointi, investoinnit ja maatalouden rooli ruoka-alan pyörien pyörittäjänä saavat osansa huomiosta. Sen sijaan maatalousyrittäjän pärjääminen ja hyvinvointi on piilossa kuin maatalouskomissaari virallisessa ryhmäkuvassa.

” Tyhjä kassa ei mahdollista investointeja.”

MAATALOUSYRITTÄJÄ ELÄÄ SÄIDEN ja luonnon kanssa symbioosissa joka ainoana päivänä. Onkin hermoille käyvää, kun kovaäänisimpinä esiintyvät maatalousasiantuntijat ovat asvaltintien keskellä kasvaneita. Kyllä me silti keskustella jaksamme. Ja yritämme myös ymmärtää vastakkaisia näkemyksiä.

Mutta nyt tuntuu siltä, että keskustelu ei johda mihinkään. Kärjekkäät näkemykset kärjistyvät. Maatalous on taas kerran kaivettu pikkupolitiikoinnin välineeksi.

Kovin vaikeaa ei pitäisi olla ymmärtää, että viljelijän etu on toimia ilmastoviisaasti ja ympäristöä suojellen. Resurssien haaskaaminen on rahojen haaskausta. Tällä hetkellä suurin ongelma on se, että tyhjyyttä kumiseva kassa ei mahdollista pellon ja eläinten tarvitsemia investointeja. Talouden kuntoon pistäminen on politiikan ykköstarvoite.

En sano, että tulopolitiikka on helppo laji. Helpoa ei myöskään ole sairaiden maatalousmarkkinoiden tervehtyttäminen. Yrittää silti pitää, sillä Suomi tarvitsee oman maatalouden ja huoltovarmuuden. Olisi vastuutonta, suorastaan rikollista, viedä leipä maailmalla nälkää näkevän suusta.

Juha Marttila
puheenjohtaja, MTK
Twitter: @Marttila Juha

Klaus Hartikainen,
päätoimittaja

Lähetä palautetta!
mainio@mtk.fi
Twitter: @KLAUHAR

Seuraava Mainio ilmestyy 15.12.2021

Kokataan kotimaista kouluissa

SOSIAALINEN MEDIA VÄLITTÄÄ tietoa ja vaikutteita nopeasti. Maailma on pienentynyt, ja monet yhteisöt sekä ilmiöt ovat tulleet lähemmäs. Kuvat ja videot herättävät voimakkaita tunteita. Ne herättelevät viestimään etenkin silloin, kun asia koskettaa omaa identiteettiä.

Suomalainen lapsi ja nuori saa paljon vaikutteita kotiaan ja kavereiltaan, mutta kouluilla ja opettajilla on iso rooli siinä, millaiseksi nuoren aikuisen maailmankuva ja minäkuva muotoutuu.

Luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää yhteiskunnalle ja taloudelle. Silti nykyistä, globaalissa mittapuussa vastuullista, malliamme haastetaan myös opetuksen ja koulutuksen keinoin.

Ympäristökasvatus on vahvasti läsnä päiväkodeissamme ja kouluissamme. Näin on hyvä, sillä luontoa tulee vaalia tuleville sukupolville. Tärkeää on kuitenkin kertoa myös siitä, miten me täällä Suomessa tuotamme ruokaa, puuta ja hyvinvointia ottaen samalla huomioon luonnon ja vastuullisuuden muut näkökohdat.

Kokkaamalla kotimaista ruokaa avautuu tie ruuan tuotantotapojemme oppimiseen ja niistä keskustelemiseen. Tänä syksynä jatkuva MTK:n Kokkaa kotimaista -konsepti tavoittaa koululaiset ja opettajat iloisella ja yhteisöllisellä tavalla silloinkin, kun tilavierailuita ei pystytä järjestämään.

8 HYVÄ ME

Hyvää oloa helposti

MTK:n avomaakasvisten kampanja onnistui yli odotusten. Kampanjan keulakuva oli suosikkiräppäri PastoriPike.

12 KUKKARO

Hyödynnä jäsenedet

MTK:n, SLC:n ja metsänhoitoyhdistysten jäsenet voivat säästää rahaa MTK Hankinnat Oy:n neuvottelemilla jäseneduilla.

14 TÄTÄ PÄIVÄÄ

EU-politiikka vihertyy

Kesäkuussa päätetty EU:n uusi yhteinen maatalouspolitiikka oli monien poliittisten kompromissien summa.

18 UUDET TUULET

Puu taipuu moneksi

Metsäalan Uusi puu -hanke tuo näkyviin puupohjaiset innovaatiot, ja kilpailuvoitto helpottaa startup-yritysten rahoitusta.

20 KUUMA PERUNA

Tarkkana tuulivoimassa

MTK suosittelee jäsenilleen, että tuulivoimasopimuksissa käytetään asiantuntijoiden apua. Maanomistajilla on joukkovoimaa.

24 RUISTA RANTEESSA

Härkäpapu haastaa

Kotimaisten palkokasvien viljely

lisää Suomen valkuaisomavaraisuutta ja sopii kasvissyönnintrendiin. Härkäpavun sadot vaihtelevat paljon.

26 MENOSSA MUKANA

Suomiboksi pelloilta pöytään

Suomalaisten ruoan päivää juhlistettiin Suomiboksilla, Ruokaboksin lähes täysin kotimaisella versiolla.

30 TAITAJA

Kreisi puisto

Ite-taiteilija Pasi Keskiarjan nivalalaiselle pellolla perustama Crazyland vetää kävijöitä.

PALSTAT

- 4** Laari
- 7** Mitä kuuluu?
- 29** Ristikko
- 32** Kentällä
- 34** Jäsenedet

JULKAISIJA Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Simonkatu 6, PL 510, 00101 Helsinki, Vaihde 020 4131, www.mtk.fi **PÄÄTOIMITTAJA** Klaus Hartikainen, viestintäjohtaja, MTK, toimitussihteeri Anne Rauhamäki, MTK **TOIMITUSNEUVOSTO** Tuula Dahlman, Merja Elomaa, Klaus Hartikainen, Mikko Kriikku, Terhi Löfstedt, Kaisa Pihlaja, Anne Rauhamäki ja Matti Tyhtilä **TOIMITUS JA ULKOASU** Viestimedia Oy, PL 440 (Simonkatu 6) 00101 Helsinki, www.viestimedia.fi **PAINO** PunaMusta Oy, Joensuu 2021 ISSN 2242-8712 (painettu) ISSN 2737-047X (verkkojulkaisu) **OSOITTEENMUUTOKSET** tiina.harju@mtk.fi, 020 413 2253

NÄYTTÄVÄSTI SÄÄTYTALOLLA

Järjestöjen viestin esittivät MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila ja SLC:n puheenjohtaja Mats Nylund.

MTK ja SLC esittivät budjetti-vaatimuksensa maan hallitukselle Helsingin Säätytalon edustalla.

Budjettiriiheen alla 2. syyskuuta järjestetyssä mielenilmauksessa MTK ja SLC vaativat hallitukselta suunnitelmaa, miten maa- ja metsätalousyrittäjyys saadaan sekä taloudellisesti kestäväälle pohjalle että tukemaan ilmastopolitiikkaa.

Heikon kasvukauden ja kallistuneiden tuotantopanosten kärjistämä maatalojen talouskriisi uhkaa romuttaa viljelijöiden ilmastoinvestoinnit. Vahvaa ilmastotyötä tekevät metsänomistajat tarvitsevat työkaluja metsien kasvun ja kestävä käytön vahvistamiseen.

Järjestöt muistuttivat hallitusta siitä, että maa- ja metsätalous ovat ainoat sektorit, jotka kykenevät sitomaan hiilidioksidia luonnollisesti.

Kunnianhimoinen ilmastopolitiikka vaatii runsaan 330 miljoonan euron vuotuisen lisärahoituksen maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiin sekä tieinfraan.

Lisärahoituksella voidaan saavuttaa 25 prosentin päästövähennykset maatalouteen ja 37 prosentin lisäys perusuran mukaisiin metsän hiilinieluihin vuoteen 2035 mennessä Luonnonvarakeskuksen ilmastotiekarttojen mukaisesti.

MTK:n ja SLC:n mielestä Suomen on järkevää tavoitella EU-politiikkaa kunnianhimoisempaa tasoa päästövähennyksissä ja hiilensidonnassa. Suomella on runsaasti mahdollisuuksia uusiutuvien luonnonvarojen käytön kestävään tehostamiseen.

Maatalous tarvitsee panostuksia tuottavuuteen, peltojen hiilensidontaan, päästöjä vähentäviin viljelymenetelmiin erityisesti turpepelloilla sekä uusiutuvaan energiaan ja uuteen teknologiaan.

Maatalousmarkkinat on saatava toimimaan siten, että ne palkitsevat viljelijää ilmastoviisaasta toiminnasta.

Sanomaa kuuntelivat ministerit Timo Harakka (vas.), Maria Ohsalo, Jari Leppä, Thomas Blomqvist ja Krista Mikkonen.

Viesti vietiin traktorilla ja metsäkoneella.

– Viljelijät tuottavat kaikille elintärkeää ruokaa ja metsänomistajat puuta. Molemmat toimialat ovat vastuullisuudessaan maailman huippua. Jäsenkuntamme kantaa kortensa Suomen ilmastotavoitteiden eteen, kunhan heille annetaan siihen reilu mahdollisuus, sanoi MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila**.

KUVAT KLAUS HARTIKAINEN, TIINA PERHO JA KAIJA STORMBOM

Hiero kauppaa Viljatorilla

Hintakysely Viljatorilla on melkein kuin viljan myyjä soittaisi suoraan ostajille. Viljelijä lähettää viljaerästään ostajille hintakyselyn ja saa puhelimeensa tai sähköpostiinsa hintatarjoukset paremmuusjärjestyksessä.

Hintakyselyn tekeminen ei sido myyjää mihinkään. Palvelun käytöstä maksetaan vasta,

kun kauppa toteutuu. Kaupankäyntimaksu on 1 euro + alv viljatonna kohden, ja se lasketaan ostajalta.

Viljatorilla voi myydä tai ostaa muitakin kuin viljaa, esimerkiksi rehupaaleja.

LISÄTIETOJA
viljatori.fi

TEKSTI KAIJA STORMBOM

Ota käyttöön OmaMetsä

Maaliskuussa avattu OmaMetsä on metsänhoitoyhdistysten sähköinen palvelukanava, jossa metsänomistajat voivat hallinnoida metsäomaisuuttaan vaivattomasti. Käyttäjää palvelulle on kertynyt jo mukavasti.

Palvelun kautta voi suunnitella seuraavaa puukauppaa tai pyytää tarjousta metsänhoitotoista, esimerkiksi taimikonhoitopalvelusta.

OmaMetsä helpottaa metsänomistajien ja yhdistyksen asiantuntijoiden välistä yhteydenpitoa. Metsänomistaja näkee palvelussa ajantasaisen tiedon metsistään, samoin metsäasiantuntija, mikä helpottaa yhteydenpitoa.

Palvelun rakentaminen jatkuu kuluvan

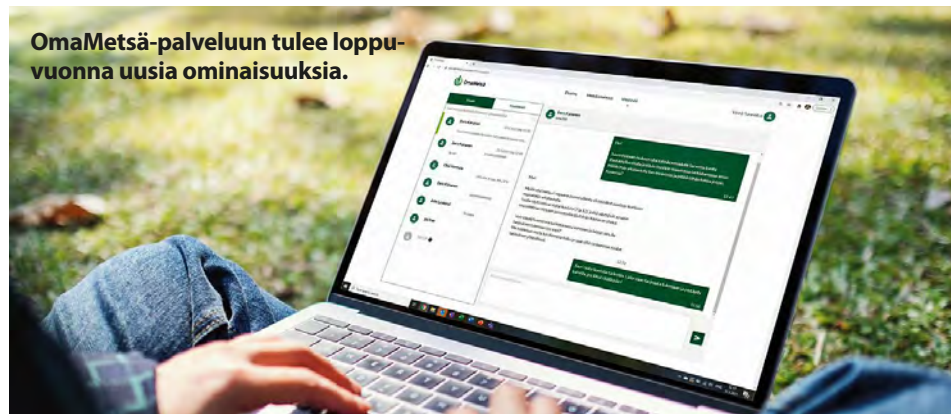
vuoden ajan. Rakentamisvaiheessa palveluun tuodaan myyntiin, sopimusten hallintaan ja viestintään liittyviä ominaisuuksia.

Myöhemmin palvelusta löytyy myös laskutukseen, verotukseen, sopimuksiin ja muun muassa hiilitaseeseen liittyviä asioita metsänhoitoyhdistysten jäsenten käyttöön.

Jatkossa voit allekirjoittaa sopimuksia sähköisesti tai valtuuttaa toisen hoitamaan metsäasioitasi. Voit merkitä omia tärkeitä paikkoja, esimerkiksi sienipaikkasi, sekä liittää mukaan tekstiä ja kuvaa. Palvelua voi käyttää myös tabletilla tai älypuhelimella.

LISÄTIETOJA
omametsä.fi

TEKSTI ANNE RAUHAMÄKI

OmaMetsä-palveluun tulee loppuvuonna uusia ominaisuuksia.

Muista Maaseutuparlamentti!

Maaseutuparlamentti järjestetään virtuaalisesti 28.–30. syyskuuta 2021 Sedun Kurikan kampuksella. MTK on yksi parlamentin pääjärjestäjistä.

Suomen suurimmassa ideafestivaalissa tapaa yrittäjiä, yhdistysaktiiveja, kyläkehittäjiä, tutkijoita, asiantuntijoita, rahoittajia ja päättäjiä. Maaseutuparlamentin juontavat näyttelijä **Christoffer Strandberg** ja somevaikuttaja **Inari Fernández**.

Kumppanitorin virtuaalialustalla on MTK:n messuosasto, jonka tietoisuissa kuullaan asiantuntijoiden näkemyksiä muun muassa maatalan hiililaskurista ja tulevaisuuden älykkästä maataloudesta.

MTK järjestää parlamenttiin kaksi työpajaa, jotka jakautuvat polkuihin.

– Polkujen varsilla ideoidaan vastauksia siihen, miten uudistuva maaseutu tuo mahdollisuuksia koko Suomelle, miten luodaan lisää hyvinvointia vähemmällä resurssilla tai miten siirtyminen hiilineutraaliin ja luonnon monimuotoisuutta vaalivaan yhteiskuntaan toteutetaan reilusti, kertoo maaseutunurten asiamies **Meri Remes**.

TEKSTI KAIJA STORMBOM

LISÄTIETOJA
maaseutuparlamentti.fi
Tarkista MTK:n päivitetty ohjelma maaseutuparlamentissa:
mtk.fi/-/maaseutuparlamentti2021

Kokkaa kotimaista -kampanja levittäytyy taas kouluihin. MTK-yhdistysten viemä ruokakassi sisältää ainekset pää- ja jälkiruokaan.

Jälleen kokataan kotimaista

Viime syksynä yli 7 500 peruskoulun kasiluokkalaista kokkaili MTK-yhdistysten toimittamista raaka-aineista herkullisen aterian. Yhdistykset halki Suomen veivät Kokkaa kotimaista -koulukampanjan peräti 155 kouluun. Suosittu kampanja jatkuu syyslukukaudella 2021.

Kokkaa kotimaista -mallin tavoitteena on kertoa kotimaisesta alkutuotannosta ja herätellä oppilaat tutustumaan suomalaiseen ruokaan ja ruokakulttuuriin.

– Tämän vuoden pääraaka-aineita ovat

kasvikset, possunliha ja marjat, kertoo MTK:n ruokamarkkina-asiantuntija **Heidi Siivonen**.

MTK:n Kokkaa kotimaista -ruokakasvatusmalli on tehty kotitalousopettajille helpoksi toteuttaa. Paikallinen MTK-yhdistys toimittaa ruokakasvatusmallin materiaalin, hankkii lähituotantoa suosivat raaka-aineet pää- ja jälkiruokaan ja vie ruokakassin kotitalousopettajalle.

Kokkaa kotimaista -materiaaliin kuuluvat sähköinen oppimateriaali sekä oppilaille jaettavat reseptivihkoset. Kampanja on osa

MTK:n ruokakasvatusta ja kouluuyhteistyötä, ja sitä ovat toteuttamassa MTK-yhdistykset, MTK-liitot ja sekä MTK-keskusliitto.

Kokkaa kotimaista -kampanjaa tukee MTK:n Säätiö. Kampanjan sisältöä on rakennettu yhteistyössä Maaseudun Sivustysliiton kanssa.

TEKSTI KAIJA STORMBOM
KUVAT KATI LASZKA

LISÄTIETOJA

Kampanjamateriaalin ja osallistumisohjeet saa MSL:n Moodle-oppimisympäristöstä, jonne pääsee MTK:n sivujen kautta: mtk.fi/-/kokkaa_kotimaista_jatkuu

Laske peltojesi hiilitase

Ota käyttöön MTK:n Maatilan hiililaskuri. Se arvioi maaperään sitoutuvan hiilen lisäksi myös lyhytaikaisiin varastoihin eli kasvintähteisiin ja satoon sitoutuvan hiilen määrää. Tätä ei ole aiemmilla laskureilla päästy tarkastelemaan tilatasolla.

Lyhytaikaisiin varastoihin sitoutuneilla hiilimäärillä on suuri vaikutus maatilan hiilitase-tarkasteluun sekä siihen, kuinka viljelijät voivat muuttaa toimintaansa entistä ilmastoystävällisempään suuntaan.

Käytännössä ilmastovaikutusten pienentäminen tarkoittaa satotasojen kasvattamista paikkakohtaisilla viljelymenetelmillä. Satotasojen nostamalla voimme sitoa maahan enemmän hiilidioksidia suhteessa päästöihin ja tuottaa enemmän ruokaa pienemmällä alalla.

Huonosti tuottavat pellot pystytään tunnistamaan tehokkaammin, ja halutessa niitä voidaan ennallistaa tai siirtää muuhun ilmastolle edulliseen käyttöön.

Laskurin tavoitteena on lisätä peltojen hiilensidontaa ja tehdä maatilojen hiilivirrat näky-

Hiililaskurilla saadaan näkyviin satotasojen yhteys hiilensidontaan.

viksi viljelijöille. Lisäksi laskuri pyrkii vauhdittamaan yhteiskunnallista keskustelua maatilojen hiilensidonnasta.

Viljelijä saa kokonaiskuvan siitä, mistä maatilan hiilipäästöt ja hiilensidonta koostuvat ja mikä on niiden keskinäinen suhde.

Laskurilla voi testata, miten erilaiset satotasot, tietyt kasvilajit, hehtaari- tai lypsykarjamäärät ja

tukialue (A- tai C2) vaikuttavat maatilan hiilivirtoihin. Laskuri, jonka MTK tilasi toimeksiantona ProAgria Keskusten Liitolta, sopii parhaiten viljelijä lypsykarjatilojen käyttöön. Myöhemmin laskuria on tarkoitus päivittää useammille kasvilajeille. Hiililaskuri löytyy Oiva-jäsenportaalista.

TEKSTI EVELIINA KIISKI
KUVA KATARIINA LATVA

” Sääet antoivat kunnan vastuksen.”

– Helteet veivät huippuvuoden ainekset tältä kesältä, sanoo Esa Runtti ja katsoo jo uuteen kasvukauteen.

Erikoiskasvinviljelijä Esa Runtti

Hunajantuotanto tukee mansikkaa

Esa Runtti, 26, on erikoiskasvinviljelijä Ruukin kylällä Siikajoen kunnassa. Tilan päätuotantosuunta on mansikanviljely, joka aloitettiin vuonna 1987 eli yli 30 vuotta sitten. Runtti on valmistunut agrologiksi (AMK) Seinäjoen ammattikorkeakoulusta, ja sukupolvenvaihdos tehtiin vuonna 2018. Meneillään on kolmas kasvukausi tilan vetäjänä yhdessä avopuoliso **Ilona Mäen** kanssa.

Runtti toimii myös MTK Rannikon maaseutunuorten puheenjohtajana sekä MTK Rannikon johtokunnan jäsenenä.

– Kulunut mansikkakesä oli haastava, sillä sääet antoivat kunnan vastuksen.

Keväällä mansikanistutus ja viljelykierrossa olevan viljan kylvöt osuivat päällekkäin. Kesäkuussa helle kypsytti mansikkaa kovaa vauhtia. Kun mansikka kypsyy liian nopeasti, markkinat eivät vedä kunnolla, Runtti harmittelee.

Runtin tila on alueella tunnettu itsepöiminnastaan, ja asiakaskunta on vakiintunut. Mansikan nopea kypsyminen yllätti myös asiakkaat.

Yritystoimintaa oli Esan mukaan helppoa jatkaa, sillä vanhemmat olivat tehneet loistavan pohjatyön. Samoin opiskelujen aikainen vastuunotto tilalla vahvisti nuoren miehen halua jatkaa tilanpitoa.

– Toiminnan maltillinen kehittäminen on suunnitelmassa. Paketti on niin

sanotusti kasassa, mutta nyt voidaan viilata kuntoon eri osa-alueita.

Hunajantuotanto tuli tilalle mukaan, kun pesät ostettiin entiseltä tarhaajalta. Mansikan- ja hunajantuotanto tukevat toisiaan tarjoten pölytystä ja biologista harmaahomeen torjuntaa.

Esa Runtti kertoo, että lähtemistä maatalousyrittäjäksi ei ole tarvinnut katua.

– Haasteet kuuluvat ammattiin, ja tulee muistaa, että vuodet eivät ole veljeksiä. Tulevaisuudennäkymät ovat hyvät, ja uuteen kasvukauteen tähdätään heti edellisen päätyttyä.

Tulevaisuudessa yksi harkittava asia on mansikan tunnelituotanto. Päätöstä punnitaan tarkkaan. ●

HYVÄÄ OLOA HELPOSTI

Avomaakasvisten kesäkampanja vetosi varsinkin nuoriin. Aurinkoisen kampanjan keulakuvana oli suosikkiräppäri PastoriPike.

Cocoon kuvausryhmä kesäkuussa Merimaskussa kuvaamassa kasviskampanjaa.

Hiekka pölyyää, kun auto kaartaa Tamsaaren tilan pihaan Naantalın Merimaskussa. Hetken on hiljaista. Sitten ilmoille kajahtaa valloittava nauru, kun räppäri **PastoriPike**, tuttavallisemmin pelkkä Pike, astuu sisään tupaan.

Perässä astelee tuotantoyhtiö Cocoon kuvausryhmä. Alkamassa ovat kotimaisten avomaakasvisten kampanjan kuvaukset.

Piken oikea nimi on **Pierlin Mpaka Makumbu**. Hänen perheensä muutti Kongosta Suomeen pojan ollessa parivuotias.

Seurakunnassa Pike löysi rap-musiikin, ja myöhemmin hän pääsi **Mikael Gabrielin** mukaan esiintymään. Siitä hänen tiensä vei Farmi Suomi -tv-ohjelmaan. Pike sulatti katsojien sydämet, ja ura lähti nousuun. Levyjäkin ilmestyi.

Laadukasta kotimaista

MTK, SLC, perunan ja avomaanvihannesten tuottajat, kauppakettajat K-ryhmä, S-ryhmä ja Lidl sekä Tuoreverkko

ja Ålands trädgårdshall kampanjoivat kuluneena kesänä kotimaisten avomaakasvisten puolesta.

Kampanjan tavoitteena oli saada kuluttajat lisäämään kasvisten syöntiä sekä valitsemaan entistä useammin suomalainen vihannes ulkomaisen sijasta. Kampanjan ydinviesti oli, että kotimaiset kasvikset ovat turvallisia, puhtaita, laadukkaita ja terveellisiä.

Mainosvideoiden lisäksi kampanjamateriaaleissa hyödynnettiin kasvinviljelijöiden haastatteluja, tilaesittelyjä ja kuvamateriaalia maatiloilta.

Kasvikset.fi-sivustolle koottiin vinkkejä kotimaisista avomaankasviksista sekä vuoden 2020 kokiksi valitun

Lari Heleniuksen ja MTK:n ruokamarkkina-asiantuntija **Heidi Siivosen** ruokareseptejä. Resepteissä kasvikset nostettiin päärooliin ja ehdotettiin uusia, kekseliäitä tapoja käyttää niitä.

Kokkaaminen tuttua

Kampanjamainoksissa Pike kertoi, miten kasvikset sopivat hänen kokkausfilosofiaansa ja miten helppoa niillä on saada hyvää oloa koko keholle. Kok-

Paljon käsityötä

Vihannestiloilla rikkaruohoja kitetään paljon käsin tai kuokalla. Myös monen kasviksen sadonkorjuu on käsityötä. Harva kuluttaja tietää, että esimerkiksi kaalien kerääminen on kaalinkasvatuksen työllistävän vaihe, sillä se tehdään käsin. Pelto käydään läpi moneen kertaan, sillä kaalit valmistuvat satokypsiksi eri kasvutahtiin.

Kuluttajilla on yleinen harhaluulo, että vihannes- ja perunatiloilla tehdään töitä vain kesällä. Tiloilla on paljon työtä talvellakin. Silloin kasviksia ja perunoita pakataan ja toimitetaan myyntiin.

Myös kasvisten säilytyksessä on kuluttajilla vielä paljon petrattavaa. Jos kasviksia ei säilytä oikein, ne nuukahtavat, kellastuvat tai alkavat itää. Rakenne voi muuttua puumaiseksi ja makeus katoaa. Säilyttämällä kasvikset oikein ne pysyvät kauan raikkaina, ja näin estetään ruokahävikkiä.

Pike etsii sopivaa kuvauspaikkaa. Vaihtoehtoja on, sillä porkkanapenkkiä piisaa silmäkantamattomiin.

Lämmin sää helli Cocoan kuvausryhmää Merimaskussa. Vasemmalta Eemeli Katajisto, Nestori Majoinen ja Raimo Saba.

kaaminen on hänelle tuttua puuhaa ja wokkiruuat ehdottomia suosikkeja.

– Sinne voi sujautella melkein mitä tahansa. Jos nään kaapissa jonkun kasviksen, mä sanon sille, tuu tänne, paistetaan sutkin!

Pike viipaloi vihanneksia ylpeydellä ja antaumuksella, ja lopputuloksena on maukasta ja terveellistä kasviswokkia.

Mitä pidemmälle kasviskampanjan kuvaukset etenivät, sitä vakuuttaneempi Pike oli siitä, että suomalaiset

kasvikset ovat kova juttu. Juuri maasta nostetut juurekset veivät hänen sydämensä.

Pike kertoo saaneensa kampanjasta todella paljon positiivista palautetta. Etenkin nuoret ovat pysäyttäneet Piken kadulla ja kertoneet nähneensä mainoksen YouTubessa tai muualla somessa.

”Mä näin sun kasvismainoksen ja olen alkanut syömään kasviksia just sen takia”, Pike siteeraa erään nuoren kommenttia.

Piken tytär Adelyn innostui kasviksista niin, että vaatii niitä ruokiinsa lisää.

Makua ja keveyttä

Pike kertoo kampanjan muuttaneen merkittävästi myös hänen omaa ruokavaliotaan.

– Nykyään kun mä tilaan ravintolassa ruokaa, mä vaadin, että siinä on mukana kasviksia, ja myös syön ne kaikki aina loppuun.

– Myös mun lapset ovat alkaneet diggamaan kasviksia, ja nykyään ne vaatii niitä todella paljon ruokiinsa.

Pike kiittelee vuolaasti kasviskuvauksen ilmapiiriä ja itse kampanjaa, joka toi hänen elämäänsä paljon lämpöä ja väriä.

– Mainokset ovat tuoneet iloa ihmisille ja myös mulle itselleni! Mainos on hienon näköinen, kuin elokuva. Tuo oli siistein mainos, jossa olen pitkään aikaan ollut mukana, Pike hehkuttaa.

Kampanja lukuina

Kasviskampanja kohdistettiin 25–45-vuotiaisiin, suurissa kaupungeissa asuviin perheellisiin aikuisiin. Toissijaisena kohderyhmänä olivat 18–25-vuotiaat, suurissa kaupungeissa asuvat nuoret aikuiset.

Kanavina kohderyhmien tavoittamiseen toimivat Facebook, Instagram, YouTube, Snapchat, ohjelmallinen video ja ReadPeakin natiivimainokset. Sosiaalisessa mediassa tavoiteltiin tietoisuuden ja kiinnostuksen herättämistä, videoiden katseluita sekä liikennettä

LISÄÄ TULOSSA

Avomaakasvisten kampanja oli osa laajempaa Hyvinvointia Suomesta -konseptia, joka tuo maaseutua esiin ja kasvattaa maataloustyön arvostusta kaupunkilaisten keskuudessa. Konseptia on tarkoitus jatkaa talvella ja kesällä 2022.

Kasvismanifesti by PastoriPike löytyy YouTubesta. Mitä kuuluu PastoriPiken suosikkivokkiin?

LISÄTIETOJA

Kampanjan nettisivut:
kasvikset.fi/hyvinvointiasuomesta
 Katso Piken video:
youtube.com/watch?v=JRfLKyfy8U

**Tässä niitä
kasviksia
menee!**

kampanjasivustolle. Kampanja tavoitti pelkästään sosiaalisen median kanavissa yli 850 000 kohderyhmiin kuuluttanutta henkilöä.

Yhteensä kaikissa kanavissa kampanjamateriaaleja näytettiin yli kahdeksan miljoonaa kertaa. Videoita katsottiin

loppuun asti 1,6 miljoona kertaa, ja kampanjan kotisivuille klikattiin yli 17 000 kertaa. Kampanja saavutti sille asetetut tavoitteet.

Kokonaisuudessaan kampanja oli osoitus kotimaisten kasvien vetovoimasta sekä erinomaisesti onnistuneesta

vaikuttajayhteistyöstä. Kampanjan toteutuksesta vastasi sisältömarkkinointitoimisto Dingle Oy yhdessä tuottajayhtiö Cocoa Mediaproductions Oy:n kanssa. Mainoksia näytettiin digitaalisissa kanavissa kesä-elokuussa 2021. ●

KYLLÄ, SEKIN ONNISTUU.

Markkinoiden kuorma- ja etenemiskykyisin mönkijä.

Kaksikerroksisella takatavaratilalla varustettu Outlander 6X6 kuljettaa kaikki tarvitsemasi varusteet hankaliinkin kohteisiin. Muokkaa se tarpeisiisi ja hoida homma vaivatta.

Hyödynnä MTK-jäsenetusi ostaessasi Can-Am mönkijän, bonus jopa 300 €. Lue lisää Can-AmOffroad.com -verkkosivuilta.

ALKAEN 12 590 €

can-am
OUTLANDER
CANAMOFFROAD.COM

©2021 Bombardier Recreational Products Inc (BRP). Kaikki oikeudet pidätetään. ®, ™ ja BRP-logo ovat BRP:n tai sen tytäryhtiöiden rekisteröityjä tavaramerkkejä. Hinta sisältää ALV:n. Hinta ei sisällä rahtia, toimituskuluja eikä rekisteröintimaksuja.

Jussi Puikkonen

Ajankohtaiset tarjoukset kannattaa hyödyntää. Esimerkiksi Krampin auran kärjet ovat syystarjouksessa 30.9. asti.

HYÖDYNNÄ JÄSENEDET

MTK:n, metsänhoitoyhdistysten ja SLC:n jäsenet voivat säästää reilusti rahaa keskittämällä hankintoja ja vertailemalla hintoja.

MTK Hankinnat -yhtiö on neuvotellut jäsenetu-sopimukset jo 28 eri yhteistyökumppanin kanssa, ja lisää on tulossa syksyn aikana.

– Olen iloinen siitä, että jo kymmenen tuhatta jäsentämme on aktiivisesti käyt-

tänyt jäsenetuja. Lähde mukaan ja käytä hyödyt eduksesi, kannustaa MTK Hankintojen toimitusjohtaja **Sanna Blomberg**.

Jäsenedet kuuluvat sinulle automaattisesti, kun sinulla on voimassa oleva jäsenyys.

– Kannattaa myös vertailla eri yhteistyökumppanien hintoja. Olemme neuvo-

telleet sopimukset kilpailevien yritysten kanssa vertailun helpottamiseksi, Blomberg jatkaa.

Joustavaa kaupantekoa

Mukavasti jäsenet ovatkin jo ottaneet jäsenedet käyttöön.

Tavoitimme Ahlsellin jäsenetua käyt-

täneen **Juha Haikan** kaivurin puikoista syyskiireiden keskeltä.

– Meillä on ollut useita rakennusprojekteja meneillään, on rakennettu omakotitaloja ja kesämökkiä, lisäksi on asennettu auringosähköpaneeleja. Monenlaista on pakko yrittää toimeentulon varmistamiseksi, ja mielellään hyödynnämme mahdolliset alennusprosentit, Haikka sanoo.

– Olemme olleet tyytyväisiä Ahlsellin Nekalan myymälän palveluun. Kaupante-ko on sujunut joustavasti, ja on helppo kääntyä tutun myyjän puoleen. Jäsenalennus on ollut plussaa.

Mty Haikka on monialayritys, joka hoitaa urakointina lumiurakointia ja tienlanausta ja tekee polttopuita Oriveden Ristakalliolla.

Edunvalvonta tärkeintä

Timo Tuhkasaari Kauhavalta on sitä mieltä, että MTK:n pitäisi keskittyä enemmän jäsentensä edunvalvontaan kuin

” Jäsenalennus on ollut plussaa.”

tarjoamaan jäsenetuja. – Kuka muukaan meidän asioita ajaisi? Kyllä MTK:n toimintaan on uskottava, sanoo Tuhkasaari, jolla jäsenmaksun maksaminen on tarkassa harkinnassa.

Jäsenalennusten alennusprosentit heittäivät Tuhkasaarella epäilyksiä.

Sanna Blomberg muistuttaa, että jäsenmaksuja ei käytetä jäsenetujen neuvotteluihin eikä markkinointiin. MTK Hankinnat Oy saa markkinointikorvausta joka kerta, kun jäsen ostaa yrityksen tuotteita jäsenopimuksella. Mitä enemmän jäsenet käyttävät jäsenetuja, sitä paremmat neuvotteluasemat MTK Hankinnoilla on neuvotella jäsenille vieläkin parempia sopimuksia.

Jos sinulla on ennestään sopimus jonkin jäsenetukumppanin kanssa, voit pyytää yritystä liittämään sopimuksesi MTK Hankintojen sopimukseen. Saat vain jäsenille tarkoitettuja jäsenedut helposti käyttöösi. ●

Katso lisää jäsenetuja sivulla 34!

– Mitä enemmän jäsenemme käyttävät jäsenetuja, sitä parempia ovat neuvotteluasemamme uusiin sopimuksiin, muistuttaa MTK Hankinnat Oy:n toimitusjohtaja Sanna Blomberg.

Rakentamisbuumi jatkuu

Ihmisten lisääntynyt vapaa-aika ja toisaalta matkustamisesta säästyneet varat ovat näkyneet remontoinnin ja uudisrakentamisen buumina, kertoo STARKin myyntijohtaja **Timo Mäyrämäki**.

– Eryteisesti on rakennettu uusia terasseja ja remontoitu saunoja. Myös puutarhaan ja kesämökkeihin on selvästi panostettu. Myös isompien investointien kuten pihat- tojen ja konesuojien rakennusmateriaaleilla on ollut kysyntää, Mäyrämäki iloitsee.

Syyskampanja Krampilta

K rampin jäsenedut saat, kun avaat yritystilin mtkhankinnat.fi-sivun kautta.

– Krampin tuotteet tilataan verkkokaupasta, ja ne toimitetaan valitsemallesi jälleenmyyjälle tai suoraan tilallesi, kertoo **Anu Tähtinen** Krampilta. Jälleenmyyjä hoitaa myös laskituksen.

Tarvikeosien ohella Krampilta löytyy laaja valikoima alkuperäisvalmistajien kulutus- ja varaosia. Nyt jäsenetuna ovat alkuperäiset auran kärjet edulliseen pakettihintaan, etu on voimassa 30.9.2021 asti.

Esimerkkilaskelma eduista JÄSENHINTA JA OVH-HINTA

(hinta sis. alv 24 %, tarjous voimassa 30.9.2021 asti)

Auran kärki Kverneland, siipi 3/8/28 jäsenetuhinta 55 e/6 kpl (ovh. 10,55 e/kpl)

Auran kärki Överum siipi XL/XU 79 e/5 kpl (ovh. 21,05 e/kpl)

Auran kärki Agrolux siipi AX 79 e/5 kpl (ovh. 20,85 e/kpl)

Auran kärki Kuhn Olympic 89 e/4 kpl (ovh. 28,75 e/kpl)

TARKISTA TARJONTA!

MTK Hankintojen yhteistyökumppanit tarjoavat ammattilaistason tuotteet maa- ja metsätalouden tarpeisiin:

Työkalut ja koneet

Rakennustarvikkeet ja teollisuustuotteet

Huonekalut, työpöydät ja kalusteet

Työvaatteet ja suojarusteet

Varaosat ja tarvikkeet koneisiin

Autot, renkaat ja huollot

Mönkijät ja moottorikelkat LISÄTIETOJA
mtkhankinnat.fi

EU-politiikka vihertyy

Kesäkuussa päätetty EU:n uusi yhteinen maatalouspolitiikka vuosille 2023–27 oli monien poliittisten kompromissien summa.

Päätös uudesta Euroopan unionin yhteisestä maatalouspolitiikasta (CAP) vuosille 2023–2027 syntyi EU:n komission, neuvoston ja parlamentin kolmikantaneuvottelussa juhannusaattona.

EU:n maatalouspolitiikan uudistaminen on jatkuva prosessi. Kun uusi maatalouspolitiikka on voimassa, alkaa seuraavan valmistelu.

MTK on vaikuttanut aktiivisesti maatalouden rahoituksen turvaamiseen ja uuden maatalouspolitiikan sisältöön sekä EU-tasolla että Suomessa. Työ jatkuu kansallisen toimeenpano-ohjelmamme ja uudistuksen yksityiskohtien parissa.

Vihreää kasvua

Sekä MTK että maa- ja metsätalousministeriö ovat halunneet varmistaa, että viljelijöitä eri tuotantosektoreilta kuullaan laajasti uudistuksen kansallisessa valmistelussa.

Kuulemis- ja infotilaisuuksia sekä muita tapaamisia onkin järjestetty matkan varrella ennätysmäärä – koronapandemian aikana pääasiassa webinaareina ja Teams-keskusteluina.

Ministeriö on osallistanut kuulemisiin aiempaa laajemmin myös eri kansalaisjärjestöjä ja muita sidosryhmiä.

CAP-uudistuksen valmisteluun on osaltaan vaikuttanut EU-komission vihreän kasvun työohjelma, johon liittyvät myös muun muassa biodiversiteettistrategia, pellolta pöytä -strategia ja metsästrategia.

EU:n kunnianhimoiset ilmastotavoitteet ja ylipäätään ympäristökysymysten kasvanut painoarvo EU-politiikassa ovat lyöneet väistämättömän leimansa uudistuksen valmisteluun.

Maatalouden edunvalvonta on joutunut haastavaan tilanteeseen, sillä uusi komissio ja media ovat olleet varsin vastaanottavia ympäristö- ja eläinsuojelujärjestöjen viesteille ja vaatimuksille.

Lähtökohtiin nähden sekä maatalouden rahoitusratkaisua että uuden maatalouspolitiikan sisältöä voi pitää kohtalaisen hyvinä. Päätös uudesta maatalouspolitiikasta oli monien poliittisten kompromissien summa.

On tyyppillistä, että neuvottelujen

– Odotamme ministeri Lepän johtavan kansallista valmistelua niin, että maatalousyrittäjillä on mahdollisuus kannattavaan tuotantoon, MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila vaatii.

edessä asiat tullaan tapaamaan monimutkaistumaan. Nyt näyttääkin siltä, että uudistukselle alun perin asetetut maatalouspolitiikan yksinkertaistamisen ja byrokratian karsimisen tavoitteet jäävät toteutumatta.

Riittävää joustoa

Uuden maatalouspolitiikan on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 alusta. EU-päätös takaa sen, että meillä on varmuus tukijärjestelmän jatkuvuudesta.

– Brysselissä tehdyissä päätöksissä on myös joustavuutta sen verran, että järkevä kansallinen ohjelma on Suomessa mahdollinen, sanoo MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila**.

– Ympäristö- ja ilmastotoimiin käytetään jatkossa merkittävä osa CAP-budjetista, mutta jo tälläkin hetkellä Suomessa niihin käytetään uuden CAPin tavoitteita suurempi osuus, Marttila korostaa.

Monet CAP-uudistuksen yksityiskohdat ovat vielä avoimena. Samoin kuin jokaisella neuvottelukierroksella piru piilee juuri yksityiskohdissa.

Marttila korostaa, että viljelijät tarvitsevat riittävästi työkaluja ja työrauhaa voidakseen sopeutua markkinoiden muutoksiin.

MTK on myös muistuttanut päätäjiä ahkeraan siitä, että hallitusohjelmassakin todettu maatalouden kannattavuuskriisi ei suinkaan ole ratkennut. Monilta osin tilanne on jopa heikentynyt entisestään heikon sadon, markkinatilanteen ja tuotantokustannusten nousun myötä.

Tuet aktiivituotantoon

Maatalousuudistukseen liittyvät odotukset kohdistuvat nyt kansalliseen valmisteluun ja oman kansallisen ohjelmamme laadintaan.

Sen valmistelu on käynnissä Suomessa, mutta komission on se myös hyväk-

syttävä. Liikaa aikaa toimeenpanoon ei ole.

Kansallisessa maatalouspolitiikan suunnitelmassa on varmistettava myös se, että maatalousyrittäjillä on mahdollisuus kannattavaan tuotantoon ja vastata markkinalähtöisiin ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin.

– Olemmekin korostaneet, että viljelijät tarvitsevat CAPista ennen kaikkea työkaluja ja työrauhaa, jotta markkinoiden muutoksiin ja kuluttajien odotuksiin on mahdollista vastata, Marttila sanoo.

MTK:n maatalousjohtaja **Johan Åberg** pitää tärkeänä, että pohjoisen maatalouden olosuhteet sekä sektorilla jo tehty työ ruuantuotannon kestävyuden parantamiseksi voidaan ottaa entistä paremmin huomioon.

– On myös tärkeää varmistaa, että tuet kohdistuvat aktiivituotantoon.

Tuloksia seurataan

Komission vaatimuksena on, että ykköspilarin suorista tuista 25 prosenttia käytetään ympäristö- ja ilmastotoimiin sekä eläinten hyvinvointiin. Tämä ekojärjestelmä on viljelijälle vapaaehtoinen.

Maaseuturahoituksen eli kakkospilarin budjetista vähintään 35 pro-

– On tärkeää löytää juuri suomalaisille tiloille sopivia ympäristötoimia, sanoo MTK:n maatalousjohtaja Johan Åberg.

Neljäsosa ykköspilarin suorista tuista käytetään ympäristö- ja ilmastotoimiin sekä eläinten hyvinvointiin.

senttia tulee käyttää ympäristö- ja ilmastotoimiin.

– Siinä, missä aikaisemmin valvottiin, että sovitut toimenpiteet tehdään, uudessa politiikassa seurataan tarkasti saavutettuja tuloksia. Tämän vuoksi meidän on erittäin tärkeää löytää juuri suomalaisille tiloille sopivia toimia, jotta maatalouspolitiikka olisi vaikuttavaa ja tehokasta, Åberg korostaa.

Yksi uudistuksen tärkeä tavoite on ollut tuen oikeudenmukaisempi jakautuminen. Komissio vaatii, että 10 prosenttia suorista tuista jaetaan uudelleen pienille tiloille kaikissa jäsenmaissa. Suomessa tuki jakautuu jo nyt muita jäsenmaita tasaisemmin, ja olisikin luonnollista, että meidän ei tarvitsisi tukia jakaa uudelleen.

Aikaisemmin paljon puhuttanut 100 000 euron tilakohtainen tukikatko on jäsenmaille vapaaehtoinen.

Turvemaita saa viljellä

Suorien tukien ehdoksi tulevat hyvät maatalouskäytännöt. Turvemaiden suojelua tehostetaan, mutta viljely turvemailla saa jatkoa.

Ensin jäsenmaissa selvitetään missä turvemaat sijaitsevat, varsinaiset toimenpiteet alkavat vuonna 2025.

– Olemme nostaneet EU-tasolla esiin sen, että talviaikainen kasvipeitteisyys ei ole mahdollista kai-

killa pelloilla Suomessa lyhyen kasvukauden ja peltojen maalajin vuoksi. Siksi on tärkeää, että tiukasta vaatimuksesta saadaan poikkeus, Johan

” **Tilakohtainen 100 000 euron tukikatto on jäsenmaille vapaaehtoinen.** ”

Åberg sanoo. – Myös viljelykierto- ja kasvinvuorotusvaatimuksiin saadaan tarvittavia joustoja.

Valmisteluprosessin loppuvaiheessa Euroopan parlamentti toi mukaan myös vaatimuksen sosiaali- ja työlainsäädännön direktiivien noudattamisesta maatalouspolitiikassa.

Päätös sisältää vaatimuksen, että vuodesta 2025 alkaen näiden direktiivien valvonnassa havaittujen puutteiden vuoksi tiloilta voidaan leikata EU-maataloustukia. Yksityiskohdat valvonnoista, otannas-

ta ja sanktioista selviävät myöhemmin.

Työtä riittää

Myönteistä on se, että tuotantoon si-
dottujen tukien maksua voidaan Suomessa jatkaa nykyisellä tasolla. Myöskään korvamerkkipuutteet eivät jatkossa aiheuta sanktioita peltotukiin. Nuorille viljelijöille varataan jatkossa kolme prosenttia suorista tuista.

Komissio haluaa liittää kansallisiin suunnitelmiin myös vuosi sitten toukokuussa julkaistuja vihreän kehityksen ohjelman (Green Deal) pelloilta pöytään -strategian ja biodiversiteettistrategian tavoitteita.

Näistä ei vielä ole lainsäädäntöä, joten niiden mukaan ottaminen on jäsenvaltioiden näkökulmasta haastavaa.

Töitä edunvalvonnassa riittää siis jatkossakin. ●

EU:n suosittelema talviaikainen kasvipeitteisyys ei onnistu kaikilla Suomen pelloilla.

PUU TAIPUU MONEKSI

Metsäalan yhteinen Uusi puu -hanke tuo näkönsälle puupohjaiset innovaatiot.

Uusi puu -hanke tekee tunnetuksi puupohjaisia uutuustuotteita ja auttaa yrityksiä saamaan näkyvyyttä ideoilleen. MTK on ollut pitkään hankkeessa mukana, samoin lähes 30 muuta metsä- ja puutuotealan organisaatiota.

– Keräämme esimerkkejä puupohjaisista tuotteista ja ratkaisuksista ja esittelemme niitä yleisölle. Uusi puu näkyy verkossa, sosiaalisessa mediassa ja alan vaikuttajien tapaamisissa, kertoo hankkeen projektipäällikkö **Virpi Korhonen**.

Puupohjaisten tuotteiden kehittäjien tärkein yhteinen tavoite on muovin korvaaminen.

– Menestyjille on yhteistä usein myös se, että uusia materiaaleja voidaan työstää olemassa olevilla koneilla. Näin vältetään kalliit laiteinvestoinnit, Korhonen sanoo.

Parantava haavasidos

Vaikka startup-yrityksellä olisi kuinka hieno idea, tuotteen markkinoille saamisessa voi kestää lähemmäs kymmenen vuotta. Se on pitkä aika odotella, että investointi alkaa tuottaa.

Joka toinen vuosi järjestettävä Uusi puu -innovaatiokilpailu on edistänyt monen uuden puupohjaisen tuotteen markkinoille pääsemistä.

Vuoden 2021 voittaja oli UPM Biomedicals'n nanosellusta kehitetty FibDex-haavasidos. Sen kuitukankaan päällä on kerros nanoselluloosaa, joka auttaa ihoa paranemaan.

Tuote vastaa terveysalan innovaatioiden kasvavaan kysyntään. – Vaikka FibDex-haavasidos on kalliimpi kuin

UPM Biomedicals'n kehittämä FibDex-haavasidos valmistetaan koivusta.

perinteiset haavasidokset, se tuottaa merkittävästi lisäarvoa. Sitä ei esimerkiksi tarvitse poistaa paranemisprosessin aikana, joten potilas välttyy kivuliaalta siteiden vaihdolta, kertoo UPM Biomedicals'n johtaja **Johana Kuncova-Kallio**.

FibDex-haavasidoksen tarina alkoi yli kymmenen vuotta sitten, kun Helsingin yliopiston professori **Marjo Yliperttula** otti yhteyttä UPM:ään ja kysyi, saisiko hän nanosellua tutkimushankkeensa käyttöön.

– Meiltä kysyttiin, että montako hehlotitraa, mutta tarve oli siinä vaiheessa lähinnä lusikallisia, Kuncova-Kallio naurahtaa.

Raaka-aineena koivu

Nanosellu on sellun jatkojaloste, ja UPM valmistaa sitä Lappeenrannan-tutkimuskeskuksessaan. Kymmenen vuoteen mahtuu paljon tutkimus- ja kehitystyötä. Suurin investointi tämän tyyppisissä tuotteissa on aivopääoma. FibDex-tiimissä työskentelee useita tohtoreita.

– Tähtäämme FibDexin kanssa maailmanmarkkinoille, sanoo johtaja Johana Kuncova-Kallio.

– UPM:llä on nanoselluun liittyviä patenteja voimassa yli 300. FibDex-haavasideksessä lainsäädännön ja eri standardien vaatimusten täyttäminen vaatii yli tuhat sivua papereita, Kuncova-Kallio kertoo.

FibDexissä käytetty nanosellu valmistetaan koivusta. – Erilaisia raaka-aineita testattiin, mutta koivuperäinen nanosellu sopii ihmiskehon soluille parhaiten.

Työn alla ovat jo entistä kehittyneemmät versiot nanosellupohjaisesta haavasideksestä. Niihin voi lisätä biologisia aineita tai lääkkeitä tai jopa kasvattaa potilaalle uutta ihoa, jolloin iho paranee paljon nopeammin.

Puupohjaisia pakkauksia

Suomalaisen materiaaliteknologia-yhtiö Woodlyn tuote on puuselluloosapohjainen muovirae, josta muoviteollisuus voi valmistaa erityyppisiä muovipakkauksia.

Toimintansa Woodly aloitti vuonna 2017. Jo kesällä 2020 ensimmäiset

Woodly-materiaalista valmistetut kuluttajapakkaukset olivat kaupoissa.

– Verkostomainen toimintamallimme mahdollisti näin nopean toiminnan, selittää toimitusjohtaja **Jaakko Kaminen**.

Woodly-muovipakkausten valmistuksessa voidaan käyttää olemassa olevaa valmistusteknologiaa, eli kumppanin ei tarvitse tehdä mitään laiteinvestointeja.

– Puupohjaista raaka-ainetta voidaan käyttää aivan samalla tavalla kuin öljypohjaistakin, Kaminen kertoo.

Tällä hetkellä Woodly-muovia tuotetaan noin sata tuhatta kiloa vuodessa.

Voitto toi rahoitusta

Woodly ei itse valmista tuotteitaan. Sen teknologiapartnerina toimii muun muassa VTT, ja raaka-aine eli selluloosa ostetaan metsäyhtiöiltä.

– Myymme konseptin puupohjaisesta muovista suoraan brändeille ja kerromme, miten he voivat Woodlyn avulla saa-

uttaa vastuullisuustavoitteensa, Jaakko Kaminen selvittää.

Woodly voitti Uusi puu -kilpailun vuonna 2018.

– Kilpailu osui meille juuri sopivasti, ja sen voitto toi uskottavuutta ja näkyvyyttä. Meillä oli rahoituskierron juuri meneillään, ja uskon, että kilpailunestys vaikutti positiivisesti rahoituksen saamiseen. Mielestäni jo osallistuminen kilpailuun on arvokas kokemus, Kaminen sanoo. ●

”Tavoite on muovin korvaaminen.”

– Osallistuminen Uusi puu -kilpailuun oli hyvä tapa verkottua, kertoo Woodlyn toimitusjohtaja Jaakko Kaminen.

Woodlyn kehittämästä sellupohjaisesta rakeesta voi valmistaa esimerkiksi elintarvikepakkauksia.

TARKKANA TUULIVOIMASSA

MTK saa maanomistajilta paljon tuulivoimahankkeisiin liittyviä yhteydenottoja. Sopimusneuvotteluissa kannattaa käyttää asiantuntijan apua.

Maidontuottaja Jukka Ojantakanen Siikalatvasta oli tyytyväinen maanomistajien yhteistyöhön neuvotteluissa.

Pohjois-Pohjanmaa on tuulivoimarakentamisen kärkialue Suomessa. Maa on tasaista ja mereltä tuulee. Lisäksi Suomen suurimmat kantaverkkolinjat kulkevat maakunnan halki. Suomen Tuulivoimayhdistyksen mukaan parhaillaan suunnitteilla olevista tuulivoimapuistoista kaksi kolmasosaa sijoittuu Pohjois-Pohjanmaalle, Pohjanmaalle ja Lappiin.

Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimaloille sopiva sijainti vaikuttaa myös maanvuokrasopimusten tekemiseen. Yhden voimalan käyttöikä voi olla 20–30 vuotta, ja tekniikan kehittyessä tuulivoimaloita uusitaan entistä suuremmiksi.

Maanomistajien tulisi suhtautua tuulipuistohankkeisiin niin, että kerran pystytetty voimala ei koskaan katoa paikalta.

Apuna paikallinen mhy

Kun voimalat ovat suurentuneet, niitä on alettu rakentaa myös sisämaahan. Tuulivoimalat voivat ulottua jopa 300 metrin korkeuteen.

Maanviljelijä **Jukka Ojantakanen** maitotila sijaitsee Siikalatvan kunnassa, jonne on suunnitteilla yksi maan suurimpia tuulipuistoja. Saksalainen toimija suunnittelee 80 suuren tuulivoimalan pystyttämistä kymmenen tuhannen hehtaarin alueelle. Hanke koskee noin kahtasataa maanomistajaa.

Yhtiö neuvotteli tuulipuistohankkeesta ensin kunnan kanssa, minkä jälkeen se lähestyi yksittäisiä maanomistajia. Kun yhtiö lähestyi Ojantakasta, tämä päätti olla neuvotteluissa tarkkana.

– Mukana oli metsänhoitoyhdistys ja yhteensä kymmenkunta maanomistajaa. Epämääräisesti kirjoitetut pykälät saatiin selkeiksi ja vuokrat reiluiksi. Suomessa omistajat päättävät omista maistaan. Tuulivoimayhtiö ei ollut välttämättä tot-

omistajat saavat yhtenäisen sopimuksen käyttöönsä.

Syrjäseuduilla on Jukka Ojantakanen mukaan tärkeää ottaa vastaan kaikki tarjotut investoinnit. Vuokratulot ovat maanomistajille merkittäviä.

– Tuulivoimaloiden maisemahaitoista puhutaan, mutta maisemia säilyttämällä ei saa tällaisia tuloja. Mielestäni on myös tärkeää vastata nykykehityksen mukaiseen kysyntään. Ympäristökysymyksissä luotan asiantuntijoiden arvioihin.

Pohjanmaalla tuulivoimalat on suunniteltu pääosin talousmetsiin, joissa ne eivät tunnu niin haitallisilta maiseman kannalta. Esimerkiksi Tunturi-Lapissa tilanne on hyvin erilainen.

Ei sovi kaikkialle

Kaikki maanomistajat eivät tahdo tuulivoimalaa mailleen, eikä kenenkään pidä allekirjoittaa sopimusta vastoin tahtoaan. Tuulivoimalat voivat pirstoa metsätalouden kokonaisuuden. Esimerkiksi Kuusamossa hanketta ei jatkettu siitä syystä, että rakentaminen olisi rikkonut porojen laidunmaat.

Pohjois-Pohjanmaan Nivalassa tuulivoimaloilla ja niiden maisemahaitoilla on paljon vastustajia. Noin 10 000 asukkaan kaupungissa ei ole rakenteilla tuulivoimaa, ja sinne on perustettu yhdistys rajoittamaan tuulivoimarakentamista.

Kunnan kaavoitus määrittää hyvin pitkälle sen, voiko tuulivoimaa alkaa ra-

” On myös alueita, joille hankkeet eivät sovellu.”

tunut valvutuneiden maanomistajien neuvotteluvoimaan, kertoo Ojantakanen ja suosittelee vastaavissa tapauksissa toimikunnan perustamista.

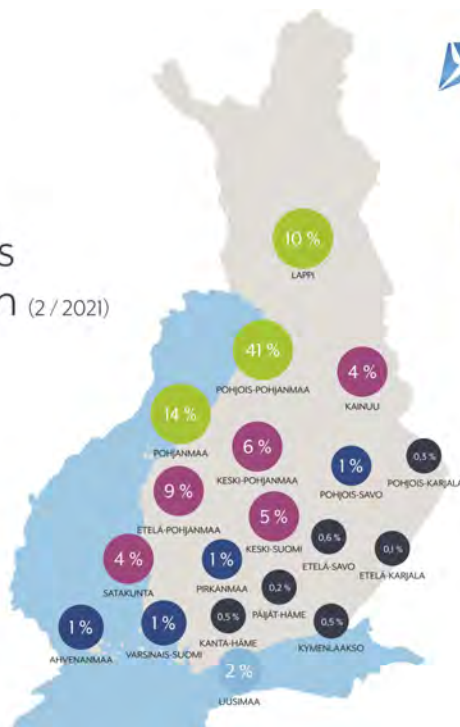
Neuvottelut maanomistajien ja yhtiön välillä alkoivat viime vuodenvaihteessa ja ovat nyt loppusuoralla. Rakentaminen alkaa aikaisintaan viiden vuoden kuluttua.

Merkittävää tuloa

Myös MTK suosittelee valmistelutoimikunnan perustamista, kun tuulivoimayrityksen hanketavoitteet ovat selvillä. Näin kaikki tuulivoimapuiston maan-

Suunnitteilla olevien voimaloiden prosenttiosuus maakunnittain (2 / 2021)

Suomen Tuulivoimayhdistys

Yhteensä 100% (4470 kpl)

kentaa. Nivalan kaupunginhallituksen puheenjohtajan **Leena Vähäsöyringin** mukaan Nivalassa ei ole monia paikkoja, mihin tuulivoimaloita voitaisiin pystyttää.

- Alueet, joille tuulivoimaa on suunniteltu, kuuluvat kulttuurimaisema-alueeseen. Voimaloiden pystyttäminen rikkoisi laajan peltolakeuden, ja kielteinen vaikutus maisemaan olisi merkittävä.

Hyötyjä ja haittoja

Maankäytön asiantuntija **Marjut Sallmén** teki vastikään opinnäytetyönään haastattelututkimuksen tuulivoiman vaikutuksesta metsätalouteen.

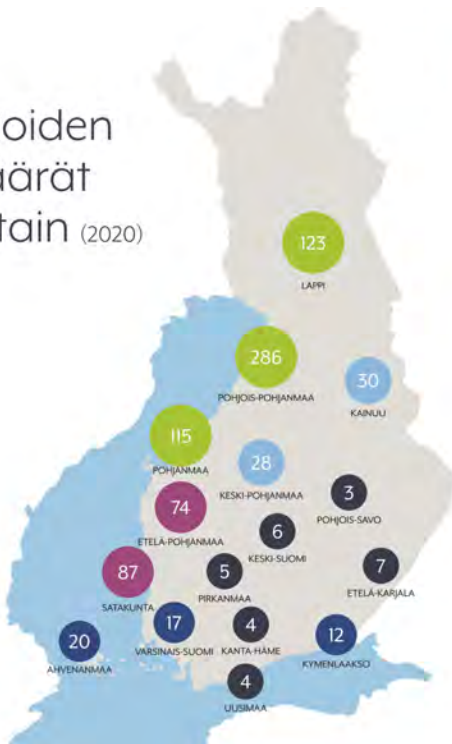
Maanomistajien haastattelujen perusteella hyödyt metsätalouden harjoittamiselle voivat olla merkittäviä. Tuulivoimaloille vieviä huoltoteitä ylläpidetään jatkuvasti, minkä myötä puunkorjuu helpottuu ja metsänhoitoteitä voi tehdä ympäri vuoden.

Kun tuulivoimatoimija hoitaa ja kunnostaa teitä, maanomistajan rahaa säästyy. Toimiva tieverkosto myös nostaa puun kantohintaa.

Haastatellut kokivat Sallménin

Suomen tuulivoimalat maakunnittain

Tuulivoimaloiden kappalemäärät maakunnittain (2020)

Suomen Tuulivoimayhdistys

Yhteensä 821 kpl

NOPEAA KASVUA

Tuulivoimatuotannon Suomessa odotetaan tänä vuonna kasvavan enemmän kuin koskaan aiemmin. Tuulivoimayhdistyksen mukaan vuoden 2020 aikana Suomeen rakennettiin 67 uutta tuulivoimalaa, joiden yhteenlaskettu teho on 302 megawattia.

Viime vuoden lopussa Suomen tuulivoimakapasiteetti 821 tuulivoimalalla oli 2 586 megawattia. Viime vuonna tuulisähkön määrä kasvoi Suomessa 32 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Tuulivoima vastasi vuonna 2020 noin kymmentä prosenttia koko Suomen sähkönkulutuksesta ja noin 12:ta prosenttia maan sähkön tuotannosta.

tutkimuksen perusteella tuulivoimasta myös kohtalaista haittaa. Haittoiksi katsottiin luontoarvojen heikkeneminen, metsäpinta-alan pieneneminen sekä se, että tuulivoima rajoitti metsän virkistyskäyttöä ja rakentamisen aikana kulkua kiinteistöille.

Maatalouden veroilmoitusvelvollisuutta ja kiinteistöveron maksua ei pidetty haastatteluissa merkittävänä haittana.

Paljon yhteydenottoja

MTK on kiinnostunut uusiutuvista energiamuodoista ja maanomistajien lisätulomahdollisuuksista, joten myös tuulivoima on ollut edunvalvontatyössä paljon esillä.

Tuulivoimalla voidaan saada mittavia tuloja alueilla, joilla ei ole muita vastavia ansaintamahdollisuuksia. Tämä lisää osaltaan maaseudun elinvoimaisuutta. Suomen Tuulivoimayhdistyksen mukaan Pohjois-Pohjanmaalla kertyi viime vuonna tuulivoiman ansiosta kiinteistöverotuloa kuusi miljoonaa euroa, kun koko Suomessa sitä maksettiin reilut 15 miljoonaa euroa.

MTK:n maankäyttöjuristi **Leena Kristeri** sanoo, että useimmat maanomistajat lähtevät tuulivoimahankkeiden suunnitteluvaiheisiin avoimin mielin. Samanaikaisesti heillä on täysi oikeus kieltäytyä hankkeiden etenemisestä. Tuulivoimaa ei rakenneta kenenkään maille ilman maanomistajan tahtoa.

Vaikka tuulivoimaloista saadaan usein hyvää vuokratuloa, on myös alueita, joille hankkeet eivät sovellu.

Maanomistajien tuulivoimaan liittyvät huolet ovat hieman muuttuneet.

– Aiemmin puhuttiin enemmän voimaloihin liittyvistä mahdollisista terveyshaitoista, kuten välkkeestä ja äänestä, mutta enää ne eivät ole niin pinnalla. Tällä hetkellä keskustelua ovat herättäneet purkuvakuudet sekä se, saadaanko vuokrasumma sidotuksi voimalan kokoon, Kristeri kertoo.

Vaatii räätälöintiä

Leena Kristeri painottaa, että tuulivoimahankkeet ovat todella epävarmoja. Todennäköisyys, että hanke toteutuu, on vain parikymmentä prosenttia.

Luvituksessa on monia vaiheita ja niissä paljon epävarmuustekijöitä.

– Suosittelemme, että sopimusneuvotteluissa käytetään aina asiantuntijan apua. Hyvä asiantuntija maksaa itsensä takaisin, Leena Kristeri sanoo.

– Sopimuksen laadinnassa kannattaa olla kärsivällinen. Jokainen rakennuspaikka on erilainen, ja jokainen tilanne vaatii yksityiskohtaisesti räätälöidyt sopimukset.

Kristeri kehottaa maanomistajia myös kilpailuttamaan yrityksiä.

– Alalla riittää kilpailua, sillä hankekehittäjiä ja rakennusyrityksiä on Suomessa paljon. Käytännössä kilpailutuksia tehdään valitettavan harvoin.

Valmistelutoimikunnan avulla pyritään siihen, että sopimus muotoillaan parhaaksi mahdolliseksi. ●

LISÄTIETOJA

Usein kysytyt kysymykset tuulivoimasta MTK:n jäsenivuilla mtk.fi/-/kysymyksiä-ja-vastauksia-tuulivoimasta (vaatii jäsenkirjautumisen)

Viime tammikuussa pidetyn Pientuulivoimawebsinaarin tallenne löytyy YouTubesta

WPD Windmanager

“Vuokratuloa kerran vuodessa”

Pohjois-Pohjanmaalla asuvan “Joonan” 150 hehtaarin peltoalueelle on rakennettu seitsemän voimalan tuulipuisto, joka tuottaa tunnissa noin 2,7 megawattia sähköä.

Tuulivoimalat näkyvät kauas, mutta Joonan mielestä ne kuuluvat nykymaailmaan. Sähköä on tuotettava yhä vihreämmin, ja maanomistaja voi tarjota sen mahdollisuuden.

Joona pohtii, että ilman kotimaista energiantuotantoa sähkö joko tuotettaisiin ulkomaila tai ydinvoimaloita rakennettaisiin lisää.

Alun suunnitteluvaiheessa Joonaa teki yhteistyötä tuulipuistoalueen muiden maanomistajien kanssa. Tiestöstä ja voimaloiden paikoista sovittiin. Tiestön levennyksen korvaukset maksettiin kaikille, joiden maita pitkin teitä kunnostettiin.

Joonan mukaan yhteistyö tuulivoimayrityksen kanssa oli helppoa. Suunnitteluvaiheessa käytiin tarkoin läpi, miten tiet palvelisivat kumpaakin osapuolta ja ettei niistä olisi haittaa. Peltolohkorakenne parani tiestön myötä ilman ylimääräisiä kustannuksia. Nyt pelloille pääsee kulkemaan helposti. Lisäksi rakentaja oikoi mutkikkaat ojat suoriksi.

Joonaa neuvotteli vuokrahinnasta hanketoimijan kanssa. Molemmat asettivat tavoitehintansa, joiden pohjalta sovittiin kompromissiratkaisu.

Nyt on voimassa 40-vuotinen vuokrasopimus, jonka puolivälissä katsotaan, jatketaanko sitä.

Tuuliyhtiö maksaa vuokran kerran vuodessa. Vuokrahinta on sidottu asuinindeksiin eli kiinteistöindeksiin, jolloin se kasvaa indeksin mukaisesti vuosien mittaan. Lisäksi sovittiin vähimmäiskorvauksesta.

Joonan maiden tuulivoimalat ovat melko uusia eikä niitä ole vielä suunnitteilla suurentaa, mutta sekään ei Joonaa haittaisi. Voimaloiden sähköntuotantoa saatetaan tulevaisuudessa kasvattaa jopa kaksinkertaiseksi.

Tuulivoimaloiden purkamisesta ei ole ollut vielä puhetta, mutta vuokrasopimuksessa sanotaan, että voimayhtiön hylätessä voimalat maanomistajat saavat ne omaan käyttöönsä tai voivat myös halutessaan purkaa ne pois. Tällöin voimaloiden omistaja maksaa purkukustannukset.

Joonaa ei halunnut esiintyä jutussa oikealla nimellään.

HÄRKÄPAPU HAASTAA

Palkokasvit sitovat tyypeä ilmakehästä ja tuottavat runsaasti valkuaista. Härkäpapu on satovarma myös turvemailla.

Kotimaiset palkokasvit ovat tulleet viljelykiertoon jäädäkseen. Typensidonnan ansiosta palkokasvit pysyvät lisäämään maan typipivaroja, mikä tekee niistä ylivertaisia viherlannoituskasveja.

Härkäpavun esikasvivaikutus on hyvä. Typpi vaikutus ulottuu myös seuraavan vuoden satoon, ja näin voidaan vähentää lannoitusta. Lisäksi härkäpapu parantaa tutkitusti maan rakennetta. Seoskasvustossa se on varma sadontuottaja. Apekom-

ponenttina härkäpapu myös lisää eläinten ruokahalua.

Satoa voidaan käyttää monipuolisesti ei vain rehuna vaan myös ihmisten ravintona. Erityisesti rehuna kotimaisten palkokasvien käyttö lisää Suomen valkuaisomavaraisuutta.

Aikainen kylvö

Rintalan tilalla Sievissä härkäpapua on viljelty jo vuodesta 2009. Tilan päätuotantosuunta on maidontuotanto, lisäksi tila on luomussa.

– Härkäpapu otettiin viljelyyn, koska tarkoituksena oli saada eläinten rehuun mahdollisimman paljon kotimaista valkuaista. Myös härkäpavun maanparannusvaikutukset houkuttelivat, kertoo tuottaja **Salomo Vilén**.

Härkäpapu on menestynyt hyvin tilan kaikilla maalajeilla, mutta yllättäen turvemailla satovarmuus on ollut paras. Onnistuessaan viljely on kannattavaa ja sadot hyviä. Puhtaan kasvuston viljely on kuitenkin haaste.

Vilén kuvaa härkäpapua hieman haasta-

Kasvissyöntitrendi kasvattaa kotimaisen härkäpavun menekkiä.

Härkäpapu sitoo tyypeä ja kuohkeuttaa maan rakennetta.

vaksi ja epävarmaksi viljeltäväksi. Jonakin vuonna sato voi olla pettymys.

– Sää, kylvöajankohta ja korjuu voivat tuottaa harmaita hiuksia. Kylvö tulisi tehdä mahdollisimman aikaisin, jotta kevätkosteutta ei menetetä. Suuri siemen tarvitsee itääkseen runsaasti kosteutta, joten muokkaus- ja kylvösyvyyden tulee olla riittävä.

Jos itäminen ja kasvuun lähtö onnistuvat, härkäpapu kestää kuivuutta melko hyvin. Viljelykiertoon papu on sopinut erinomaisesti, yksivuotisenä tai nurmen uusintaan. Puitava härkäpapu on kuitenkin hyvä kylvää ilman aluskasvia, sillä korjuu menee yleensä myöhäiseksi.

Kysyntä kasvaa

Tänä vuonna härkäpavun viljelyala on pienempi kuin useana aiempänä. MTK:n vilja-asiamies **Max Schulman** toteaa, että

” **Korjuu menee yleensä myöhäiseksi.** ”

Salomo Vilénillä on yli kymmenen vuoden kokemus härkäpavun viljelemisestä.

liian pitkät hellejaksot eivät härkäpavulle sovi.

– Myöskään härkäpavun hintataso ei ole tyydyttänyt viljelijöitä. Härkäpavun markkina kuitenkin toimii ja vetää Suomessa. Viljelijälle kasvi on erinomainen hyvän esikasvivaikutuksen vuoksi, typen sitojana ja maan kuohkeuttajana.

Schulmanin mukaan lajikejalostus on ollut avain härkäpavun menestykseen. Uusissa lajikkeissa haitta-aineita on vähemmän, mikä on taannut monipuolisuutta rehustukseen ja mahdollistaa tulevaisuudessa myös laajemman käytön elintarviketeollisuudessa. Kysyntä lisääntyy varmasti kulutustrendien suosiossa kasvivalkuaista.

– Tulevaisuudessa tulisi härkäpavulle löytää ostajia myös teollisuudesta. Elintarvikehärkäpavun sopimustuotanto voisi olla yksi ratkaisu, jonka avulla tuotanto saisi nostetta. Yhteistyötä tulisi lisätä koko

Yksi härkäpavun haasteista on pitkä kasvukausi.

ketjun sisällä, jotta härkäpavun viljelystä tulisi entistä kannattavampaa, Schulman pohtii.

Hän ihmettelee, miksei elintarviketeollisuus ole Suomessa laajemmin herännyt miettimään kotimaisen härkäpavun mahdollisuuksia.

– Hernettä on suosittu ehkä sen viljelyvarmuuden takia, mutta nyt olisi aika nostaa härkäpapu samalle tasolle. ●

KONTU SUOSIKKI

Härkäpavun ja herneen viljely on lisääntynyt viime vuosina. Vuonna 2009 niiden yhteisala oli alle 3 000 hehtaaria, vuonna 2017 jo yli 22 000 hehtaaria.

Vuonna 2021 härkäpavun viljelyala oli Ruokaviraston mukaan yli 12 000 hehtaaria. Suosituin lajike oli Kontu.

MTK MENOSSA MUKANA

SUOMIBOKSI PELLOLTA PÖYTÄÄN

TEKSTI HENRIETTA DAHLMAN KUVAT HENRIETTA DAHLMAN JA RUOKABOKSI

SUOMALAISEN
RUOAN
PÄIVÄ
4.9.

#hyvääsuomesta
#ruokaboksi

SUOMI

S U O M I
B O K S I

S U
B O

SUOMALAISEN
RUOAN
PÄIVÄ
4.9.

Ruokaboksin toimitusjohtaja Juhana Rintala uskoo pelloilta pöytään -ajatteluun. Hän rohkaisee kiinnostuneita tuottajia ottamaan yhteyttä.

Suomalaisen ruoan päivän kunniaksi lanseerattiin Suomiboksi, jonka sisältämät raaka-aineet olivat kotimaisia.

MTK ja Ruokaboksi-yritys tekevät yhteistyötä suomalaisen ruuan hyväksi. Elokuun lopussa asiakkaille toimitettiin teema-tuotteena Suomiboksi, jonka kaikki pääraaka-aineet olivat kotimaisia.

Ruokaboksi on **Juhana Rintalan, Vappu Pimiän** ja **Jesse Fryckmanin** keväällä 2017 perustama, perheiden ja nuorten parien arjen kiireitä helpottava ruuan kotiinkuljetuspalvelu.

Ensimmäiset boksit saatiin maailmalle vuoden 2018 alussa, ja viime aikoina palvelun suosio on moninkertaistunut.

– Ajatuksena alusta lähtien oli saada mahdollisimman nopeasti tuote asiakkaille, sillä asiakaspalaute on paras tapa kehittää toimintaa eteenpäin, kertoo Ruokaboksin toimitusjohtaja Juhana Rintala.

Nykyään Ruokaboksi toimittaa joka viikko yli 6 000 boksia koteihin ympäri Suomea.

”**Jakelu hoituu tehokkaasti ilman hävikkiä.**”

Kokataan yhdessä

Startup-yrityksen on tärkeää kerätä palautetta jo alkuvaiheessa, vaikka tuote ja palvelu eivät ole vielä ihan loppuun asti hiottuja.

– Ensimmäisestä boksista lähtien bisnes on kasvanut, Rintala sanoo.

Toimitusmäärät ja -alueet ovat lisääntyneet, ja yritys työllistää jo reilut 30 työntekijää. Tänä vuonna on avattu uusia alueita. Pääkaupunkiseudun lisäksi bokseja voi tilata muun muassa Turussa, Tampereella, Oulussa, Vaasassa, Joensuussa, Jyväskylässä ja Seinäjoella.

Nyt toimitukset aloitetaan Kotkaan, Raumalle ja Poriin. – Tämän vuoden tavoitteenamme on avata toimitukset paikkakunnille, jossa asuu yli 20 000 ihmistä, Rintala kertoo.

Ruokaboksissa uskotaan, että hyvä ruoka valmistetaan itse. Palvelun ideana on saada ihmiset kokkailemaan ja syömään yhdessä. Ratkaisu nyky-päivän kiireisiin on toimittaa reseptit ja raaka-aineet suoraan kotiovelle.

Bokseja on kolme erilaista.

Perheboksi on lapsiperheille suunniteltua helppoa arkiruokaa, kun taas yrityksen nimikkotuotteessa Ruokaboksissa on hieman kokeellisempia reseptejä. Vegeboksi on suunnattu kasvisruoan ystäville.

Reseptit ja raaka-aineet vaihtuvat viikoittain, ja niistä tiedotetaan asiakkaille edeltävällä viikolla. Raaka-aineiden hankinnoissa painotetaan kotimaisuutta ja luomua.

– Aina se ei onnistu, mutta näitä arvoja vaalimme aina kun mahdollista, Rintala sanoo.

Suomiboksin koko sisältö oli kotimaista muutamaa maustetta lukuun ottamatta.

Suomi-teemaboksissa pääsivät oikeuksiinsa sesongin tuoreet raaka-aineet.

Hävikki minimiin

Ruokaboksin ideologiaan kuuluu halu parantaa maailmaa boksi kerrallaan. Vertikaalisesti integroidussa jakeluketjussa jokainen boksi kasataan tarpeeseen.

– Tämän avulla voimme välttää hävikkiä ja raaka-aineiden turhaa kusaamista, Rintala toteaa.

Asiakkaat tilaavat haluamansa Ruokaboksin jo edellisellä viikolla. Raaka-aineet tilataan sen mukaan, mikä kuluu seuraavan viikon bokseihin. Tavoitteena on, että yhtäkään perunaa ei jäisi yli.

– Meidän ratkaisussamme, kun mitään ei tarvitse varastoida, hävikki tipahtaa murto-osaan verrattuna perinteiseen jakelukanavaan.

Yritys tilaa mahdollisimman paljon raaka-aineita suoraan tuottajalta, ilman välikäsiä.

– Haluamme tarjota suomalaisille tuottajille mahdollisuuden toimittaa tuotteitaan pellolta pöytään, Rintala sanoo ja rohkaisee halukkaita tuottajia ottamaan yhteyttä.

Tehokas logistiikka

Yhteistyötä tehdään kymmenien eri tuottajien kanssa, mutta suuren volyymin ja vaihtelevien reseptien takia tarve uusille kumppaneille kasvaa koko ajan.

Logistiikka hoidetaan pääkaupunkiseudun keräilyvaraston kautta. Sinne tuodaan perjantaisin ja lauantaisin raaka-ainetoimitukset tiloilta, ja sen jälkeen ruoka toimitetaan eri kaupungeissa sijaitseviin terminaaleihin.

Näistä boksit toimitetaan asiakkaiden kotiovelle maanantaisin pakettiautolla.

Toimitusosoitteet tiedetään jo edeltävällä viikolla, joten jakelureitit voidaan suunnitella tarkkaan ja vähentää siten kuljetuksen päästöjä. Tavoite on selkeä: ruoka muutamassa päivässä pellolta pöytään.

Ruokaboksi haluaa panostaa siihen, että tuottajien työ pääsee esiin.

– Haluamme, että tuottajat pääsevät kertomaan siitä, mitä tilalla tehdään. Asiakkaita kiinnostaa, mistä se laatikossa oleva tomaatti tulee ja millaista työtä sen kasvattamiseksi on tehty. Jokaisen tuotteen takana on tarina. Ruuan tuottajista ja heidän työstään puhutaan ihan liian vähän.

Teemana Suomiboksi

MTK:n ja Ruokaboksin ensimmäinen yhteydenotto tapahtui jo muutama vuosi sitten.

– Jo silloin mietimme, mitä yhteistä voisimme tehdä suomalaisen ruuan eteen, kun ajatusmaailma ”pellolta pöytään” tuntui hyvin samanlaiselta, Rintala sanoo.

Ajatus jäi hetkeksi muhimaan, kunnes Suomalaisen ruoan päivän kunniaksi syntyi tänä vuonna Suomiboksi. Suomiboksissa kaikki raaka-aineet muutamia mausteita lukuun ottamatta olivat kotimaisia.

Kampanjaboksi toimitettiin ympäri Suomea 30.8. Teemaboksissa oli raaka-aineiden ja reseptien lisäksi myös MTK:n puheenjohtajan **Juha Marttilan** terveiset, tuottajien esittelyt sekä

MUKAAN RUOKABOKSIIN?

Suomalaisen ruoan päivää vietettiin 4.9. Suomiboksi oli tilattavissa 1.–24.8, ja boksen jakelu tapahtui 30.8.

Ruokaboksi-yrityksen yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Knehtilän tila, Björkens Oy, FamiFarm, Mäntymäen luomutila, Naapurin maalaiskana, Pitkäsen maalaisjuustola ja Keski-Keski mylly.

Kiinnostuitko tuottaja-ajatuksista? Ota yhteyttä info@ruokaboksi.fi

LISÄTIETOJA

ruokaboksi.fi

Seuraa somessa (Instagram ja FB):

[@ruokaboksi](https://www.instagram.com/ruokaboksi)

Suomalaisen ruoan päivän infolehtinen.

Suomiboksi on kenties vasta esimakua tulevasta yhteistyöstä.

– Toivottavasti yhteistyömme jatkuu, sillä on paljon asioita, joita voidaan tehdä yhdessä. Haluamme tuoda tuottajia esiin ja olla mukana rakentamassa pellolta pöytään -ketjua, Juhana Rintala sanoo. ●

KREISI PUISTO

Nivalalaiselta pellolta löytyy häkellyttävä teemapuisto, Pasi Keskisarjan perustama Crazyland.

Crazylandin maine on levinnyt ilman suurempaa markkinointia. Uusia rakennelmia nousee vuosittain.

Onhan tämä vähän karannut käsistä, myöntää **Pasi Keskisarja** Crazyland-nimeä kantavassa teemapuistossaan Nivalan Maliskylässä. Ite-taidetta lähentelevä elämäspuisto on pellolle pystytetty kokoelma erilaisia veistoksia ja rakennelmia.

– Alun perin ajattelin, että tähän pellolle olisi kiva saada lentokone ja kiihotorata. Ne tehtiin vuonna 2015. Haapa-

”*Yli 200 autoa oli parkissa pitkin tienvarsia.*”

vedeltä kotoisin oleva kaverini tuumasi, että pitäähän sinulla olla myös lennonjohtotorni, joten sitten rakennettiin torni. Kirpputorilta sinne löytyi lennonjohtajaksi nukke, Pasi naureskelee.

Mitään taidealan koulutusta hänellä ei ole; ideat vain tulevat. Hänellä on ollut ajatuksena rakentaa eri maiden ”tunnettuja juttuja”, hahmoja ja rakennuksia, joita on mukava käydä katsomassa.

Joidenkin töiden innoittajana on ollut

Elvis. Myös puiston nimi on leikkisä väännös laulajan Graceland-maatilasta Memphisissä.

Eiffel ja Titanic

Vuosien mittaan pellolle on ilmestynyt toinen toistaan kummallisempia installaatioita kuuraketista Eiffel-torniin ja uppoavaan Titaniciin. Ja lisää tulee koko ajan. Samoin kävijöitä.

– Yksi ukko meinasi ajaa ojaan kun alkoi katsella, että mitä tuolla pellolla oikein on, Keskisarja hymähtää.

Varhaisimmista teoksista on tehty opastauluja kertomaan, mitä niissä on kuvattu, mutta esittelyt ovat aika lyhytsanaisia. Mitään opastettuja kierroksia puistossa ei järjestetä, vaikka niitä aina silloin tällöin kysytään.

– Jokainen saa keksiä itse tarinat teoksille ja nauttia niistä omalla tavallaan.

– Porukkaa tulee paikalle, vaikka tätä ei mitenkään erityisesti mainosteta eikä pääsymaksua ole haluttu laittaa. Kesäkauden kioskimyynä on kylliksi.

Kävijöitä riittää

Ongelmaksi alkaa muodostua parkkipaikan pienuus. Nytkin väkeä tulee ja menee koko ajan.

– Lapsiperheitä on aika paljon liikkeellä pomppulinna toivossa, mutta tänään lapset joutuvat pettymään. Tuulee liikaa eikä pomppulinnaa ole voitu täyttää.

Tapahtumiakin on kehitelty. Toukuussa oli ilmailunäytös, kun Pasi

Pasi Keskisarja on rakennellut pellon taideteokset omin käsin, iltaisin ja viikonloppuisin.

tuttu Kärsämäeltä keksi, että pellollehan ehkä oikeasti pystyisi laskeutumaan pienkoneella. Taitolentonäytös keräsi väkeä niin, että yli 200 autoa oli parkissa pitkin tienvarsia.

– Joka kesä on ollut viikonlopputapahtumia, taikuria ja sen sellaista.

Tänä kesänä Crazylandissa pysähtyi monenlaisia kulkijoita hyväntekeväisyysjoukkue Team Rynkebyn pyöräilyporukoista moottoripyöräkerholaisiin. Paljon kävijöitä keräsi myös Pelto Cruising -autoilutapahtuma.

Apua kyläläisiltä

Keväällä Pasi aloitti puiston laajennuksen viereiselle pellolle.

– Kiinan muuria on alettu rakentamaan, vähän näköesteeksi naapurille,

Suomen kenties pienin sauna.

Pasi naureskelee. Lisäksi pellolle tehtiin matkailuautoparkki majoittujia varten.

Myös grillausmahdollisuutta oli toivottu, joten viime keväänä pellonreunan tehtiin kota.

Vieressä on myös Suomen kenties pienin sauna, jota en valitettavasti ehtinyt testata.

Kyläläisiltä on tullut paljon apua projekteissa.

– On lainattu kaivuria ja autettu maaommissa ja kaikessa mahdollisessa muutenkin, Keskisarja kiittelee maliskylälaisten positiivista suhtautumista touhuihinsa. ●

LISÄTIETOJA
crazyland.fi

TUKEA JAKSAMISEEN

Muistathan huolehtia jaksamisestasi! Maatalousyrittäjille on tarjolla kuntoutuskursseja, kuntoremontteja sekä tuettuja lomia.

MTK ON HAKENUT maatalousyrittäjille vuosittain useampia Kelan KIILA-kuntoutuskursseja.

– KIILA on ammatillisen kuntoutuksen palvelu. Kuntoutuksen tavoitteena on tukea työkykyä ja kohentaa terveyttä sekä edistää mahdollisuuksia pysyä työelämässä, kertoo MTK:n asiantuntija **Marja Tallavaara**.

Kurssit ovat täyttyneet nopeasti, eli maatalousyrittäjillä selvästi on kuntoutustarvetta. Yhteistyötä tehdään useampien, eri puolilla Suomea sijaitsevien kuntoutuslaitosten kanssa.

KIILA-kuntoutus on maksutonta, ja kuntoutuksen ajalta Kela maksaa kuntoutusrahaa sekä matkakorvaukset kuntoutuslain mukaisesti. – Kuntoutuksen ajaksi on myös mahdollista hakea lomituspua omasta pai-

kallisyksiköstä, Tallavaara muistuttaa.

Kestää vuoden

KIILA-kuntoutus voi olla sopiva kuntoutusmuoto silloin, kun sairaus vaikeuttaa työskentelyä ja arkea, kuntoutustarve on todettu asianmukaisesti terveydenhuollossa ja maatalousyrittäjä tarvitsee tukea työssä jaksamiseen.

Kuntoutus on ryhmämuotoista, kurssikoko on enintään kahdeksan henkilöä, ja kuntoutus kestää noin vuoden, joten kuntoutukseen osallistuminen edellyttää sitoutumista.

Kursseilta saa myös paljon vertaistukea muilta maatalousyrittäjiltä.

KIILA-kuntoutuskursseja maatalousyrittäjille haetaan myös ensi vuodelle, ja niistä tiedotetaan syksyn aikana muun muassa

MTK:n nettisivuilla, MTK-Viesti-utiskirjeessä sekä MTK-liittojen kautta

– Kannattaa seurata tiedotusta, Tallavaara muistuttaa.

Kuntoremontteja

Nyt syksyn aikana on haettavissa myös kuntoremonttikursseja maatalousyrittäjille Break Sokos Hotel Oulun Edenissä sekä Holiday Club Caribiassa Turussa. Tietoja löytyy Melan sivuilta: mela.fi/tapahtumat

Lisäksi maatalousyrittäjille on ollut tarjolla muun muassa Vireyttä ja voimaa -kuntoremonttikursseja Kylpylähotelli Peurungassa. Kuntoremontti on maksullinen kurssi, mutta sen ajalta saa kuntoutusrahaa MYEL-vuosityötulon mukaan.

Kuntoremonttiin pääsee varaamalla ajan

Asiantuntija Marja Tallavaara kehottaa seuraamaan MTK:n nettisivuja ja uutiskirjettä.

” Kurssit täyttyvät nopeasti.”

omasta työterveyshuollosta, jossa tehdään kuntoutuspäätös.

Tuetut lomiat

Tuettujen lomien avulla maatalousyrittäjät voivat vahvistaa hyvinvointia ja jaksamista kiireisessä arjessa sekä löytää yhteistä aikaa perheelle. Tuetut lomiat maatalousyrittäjille ovat haettavissa Maaseudun Terveys- ja Lomahuollon (MTLH) kautta, ja ensi vuoden lomista tiedotetaan syksyn aikana.

Lomia löytyy perhelomista työikäisten hyvinvointilomiin, joista yksi on perinteisesti ollut suosittu parisuhdeteemalla. Myös ikääntyneille maatalousyrittäjille, jo eläkkeellä oleville tai pian eläkkeelle jääville, on ollut tarjolla Työt takana -lomiat.

Tuetuista lomista maksetaan omavas-

LIVECHATIA TUKINETISSÄ

Tukihenkilöverkko tarjoaa tukeaan myös Tukinetin kautta keskusteluryhmissä ja kahdenkeskisessä tukisuhteessa. Tukinetissä keskustellaan anonyymisti nimimerkkien takaa salautulla yhteydellä. Tukinetin käyttö vaatii kirjautumisen.

Syksyn aikana on tulossa Tulevaisuus mielessä – ympäristö muutoksessa -livechatit keskiviikkoisin 3.11., 17.11. ja 1.12. klo 18–19.30. Chatit toteutetaan yhteistyössä Ympäristöohdistuksen mieli -hankkeen kanssa.

Ylpeet landet -livechatit torstaisin 30.9., 21.10., 11.11. ja 2.12. klo 19–20.30. Ylpeet landet on ryhmä, jossa maalla asuvana nuorena aikuisena (20–35-vuotiaat) pääset keskustelemaan muiden samanikäisten maalla asuvien kanssa

Apua, mikä ihmissuhde -chatit ke 13.10., 27.10. ja 10.11. klo 18–19.30.

LISÄTIETOJA
<https://tukinet.net/toimijat/maaseudun-tukihenkiloverkko/>

tuuosuus, ja alle 17-vuotiaat lapset lomailtavat maksutta. Lomatukea myönnettäessä otetaan huomioon ensikertalaisuus, hakijan elämäntilanne sekä taloudelliset, terveydelliset ja sosiaaliset syyt, joten lomihakemukset tulee perustella huolellisesti. Lomatukea pitää hakea 3 kk ennen loman alkamispäivää. ●

LISÄTIETOJA
 mtlh.fi

Apua henkiseen hyvinvointiin

MAASEUDUN TUKIHENKILÖVERKKO ON vapaaehtoistoimintaan perustuva auttamisverkosto, joka tarjoaa keskusteluapua kaikille maaseudun asukkaille. Maaseudun tukihenkilöverkko täyttää tänä syksynä 25 vuotta.

– Jo puhuminen auttaa, kun on vaikeaa. Tukihenkilö on maaseudun olosuhteet tunteva vapaaehtoinen, tehtävään koulutettu auttaja, johon voi ottaa yhteyttä ja jonka kanssa voi etsiä ulospäisyä vaikeista tilanteista, Marja Tallavaara kertoo.

Hän korostaa, että keskustelut ovat täysin luottamuksellisia.

Mukana toiminnassa on tällä hetkellä noin 170 tukihenkilöä eri puolilla Suomea,

Tukihenkilöihin voi ottaa yhteyttä puhelimitse tai Tukinetissä. Osalle tukihenkilöistä voi lähettää myös sähköpostia. Yhteyttä voi ottaa keneen tahansa tukihenkilöön sijainnista riippumatta. Kaikkien tukihenkilöiden yhteystiedot löytyvät Tukihenkilöverkon verkkosivuilta.

LISÄTIETOJA
https://tukihenkilo.fi/tukihenkiloverkon-toiminta/etsi_tukihenkiloa/

YHDESSÄ SAAMME ENEMMÄN

MTK-, mhy- ja SLC-jäsen, ota käyttöön jäsenedut ja kampanjatarjoukset!

Saat jäsenenä etuja ja kampanjatarjouksia 28 eri MTK Hankintojen yhteistyökumppanilta. Lisäksi saat alennuksia muun muassa LähiTapiolan vakuutuksista. Jäsenedut on helppo ottaa käyttöön, eivätkä ne maksa sinulle mitään. Tervetuloa jäsenetujen käyttäjäksi!

Ahlsell

Avaa yritystili ja saat alennusta jopa 70 % verkkokaupasta tai myymälästä. Jos sinulla ei ole y-tunnusta, saat alennuksen näyttämällä jäsenkorttia myymälän kassalla.

Onninen

Jäsenetu koskee koko Onnisen laajaa varastovalikoimaa. Alennus vaihtelee tuoteryhmittäin.

Motonet PRO

Avaa yritystili ja saat 10 % alennuksen Motonet PRO -brändin tuotteista. Lisäksi kerrytät vuosihyvitystä tuplana jo ensimmäisestä eurosta lähtien. Syksyllä tulossa myös Motonetin suositut jäsenetupäivät!

Tools ja Grolls

Avaa Toolsin yritystili ja saat alennusta työkaluista, lisävarusteista ja teollisuuden komponenteista. Samalla yritystilillä saat alennusta myös Grollsilta.

Avaa Grollsin yritystili ja saat työvaatteet ja henkilökohtaiset suojavarusteet ammattilaiskäyttöön. Samalla yritystilillä saat alennusta myös Toolsilta.

Kramp

Avaa yritystili Krampille – saat verkkokaupasta tarvitseet maatilan töi-

hin sekä varaosat maa- ja metsätaloustekniikkaan edullisesti.

STARK

Saat 10 % alennuksen hyllynreunahinnoista varasto-ostoista. Avaa yritys- tai käteistili lähimmässä STARK-myymälässä.

Isku

20 % alennus Iskun listahinnoista. Jäsenhinta voimassa kodin tuotteista myymälässä tai verkkokaupassa. Lisäksi kampanjahinnoista 5 % lisäetu (ei verkkokaupassa).

”**Edut on helppo ottaa käyttöön.**”

LähiTapiolan monipuoliset edut

Vakuutusetuja lisäksi saat etua myös keskittämisestä vakuutukset samaan taloon, muistuttaa **Sami Myyrä** LähiTapiolasta.

Voit saada keskittämisalennusta vakuutusmaksuista 8 %, 13 % tai jopa 17 %. Ota yhteyttä paikalliseen alueyhtiöön ja kysy lisää, tai laske www.lahitapiola.fi/henkilo/edut/omaetu -netisivuilla olevalla laskurilla, kuinka paljon voisit säästää vakuutusmaksuista.

LähiTapiola-ryhmä on keskinäiseen yhtiömuotoon perustuva, asiakkaidensa omistama yhtiöryhmä. Asiakkaana olet siis myös omistaja.

Maatilavakuutuksesta 10 %:n alennus. Jos maatilallasi on tehty LähiTapiolan huolenpito-käynti ja maatilan turvallisuuskartoitus, etusi on 15 %.

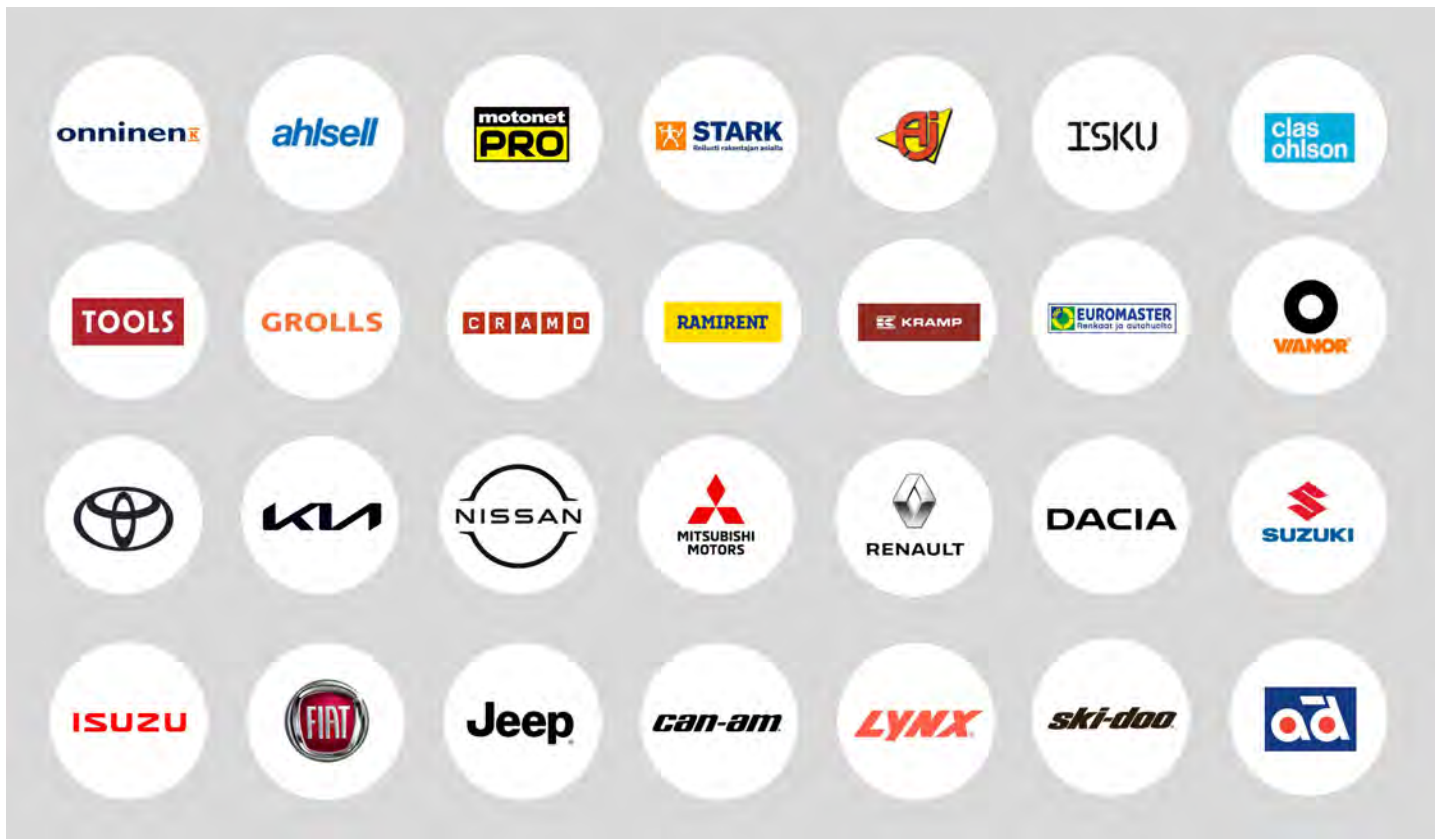
Korotettu 15 % alennus maatilavakuutuksesta on myös mahdollinen, jos asiakkaalla on

vähintään 10 000 euron sijoitus LähiTapiolan säästöhenkivakuutuksessa.

Kotivakuutuksesta 10 %:n alennus.

Lisäksi MTK-jäsenelle jäsenetuna kahden vuoden välein Firstbeat Hyvinvointianalyysi jäsenen ottaman Älyhenkivakuutuksen yhteyteen. Älyhenkivakuutus yhdistää taloudellisen turvan ja HyvinvointiHelpin, joka kokoaa hyvinvointipalvelut TerveysHelppi-sovelluksessa.

Hyödynnä myös nämä

AJ-Tuotteet: 18 % alennus kaikesta: Avaa yritystili ja osta verkkokaupasta.

Claes Ohlson: 10 % alennus koskee kaikkia tuotteita myymälässä ja verkkokaupassa.

Vuokrakoneita jäsenhinnalla Ramirentilta ja Cramolta: kilpailukykyiset hinnat näet kirjautumalla: mtkhankinnat.fi/ramirent ja mtkhankinnat.fi/cramo

Tee hyvät autokaupat

Saat alennusta ja/tai bonusta uuden auton ostosta. Voit valita MTK Hankintojen neuvottelemasta 10 eri automerkistä ja lukuisista eri malleista: henkilö- ja pakettiautot, hybridit sekä sähköautot. Automerkit: Toyota, Nissan, Kia, Renault, Isuzu, Dacia, Suzuki, Mitsubishi, Jeep ja Fiat.

Joiltakin merkeiltä saat alennusta heti jälleenmyyjältäsi. Näytä jäsenkorttiasi ja pyydä tarjous! Bonus hae-

taan jälkikäteen kolmen kuukauden kuluessa auton luovutuksesta MTK Hankintojen kautta. Bonus maksetaan rahana. Toyotalta saat hankintaedun, jonka voi käyttää huoltoon tai vaikka varusteisiin. Tarkemmat tiedot ja ohjeet nettisivuilla: mtkhankinnat.fi/autot

Mönkijät ja moottorikelkat sekä huollot

Saat 180 euron bonuksen uuden CanAm-mönkijän ostosta ja 300 euron bonuksen uuden SSV-ajoneuvon ostosta. Lisäksi saat 15 % alennuksen lisävarusteista kaupanteon yhteydessä. Lynx- ja SkiDoo-moottorikelkan ostosta saat myös 180 euron bonuksen ja 15 % alennuksen lisävarusteista kaupanteon yhteydessä.

AD-autokorjaamolta saat 8 % alennuksen huollon yhteydessä ostetuista palveluista ja varaosista. Edellyttää tilinavausta. ●

NÄIN SAAT JÄSENEDET

Mene osoitteeseen
mtkhankinnat.fi

Valitse yritys, jonka etuja haluat käyttää

Kirjaudu jäsen- ja postinumerollasi ja avaa tili

Seuraa ohjeita

Kaikki yritykset eivät edellytä tilinavausta – silloin saat edut näyttämällä voimassa-olevaa jäsenkorttia

LISÄTIETOJA

Tarvitsetko apua? Onko sinulla kysyttävää jäseneduista?
Kysy meiltä: info@mtkhankinnat.fi

Ennakoi, älä reagoi – turvaa tilasi

Suomessa maatiloilla palaa noin joka toinen päivä, ja joka kolmannella maatilayrittäjällä on kokemusta tulipalon sammuttamisesta. Tulipalon vaikutukset arkeesi ja elinkeinoosi voivat pahimmillaan olla mullistavat. Milloin olet viimeksi tarkistanut oman tilasi paloturvallisuuden?

Tunne oman tilasi vaaran paikat

Paras tapa parantaa paloturvallisuutta on ennaltaehkäisy. Tärkeää on myös, että tiedät kuinka toimia heti, kun tulipalo syttyy – silloin minuuteilla on merkitystä. Kokosimme maatilayrittäjän vinkit tilan vaaran paikkojen tunnistamiseen ja parempaan paloturvallisuuteen.

lahitapiola.fi/maatilanriskienhallinta